

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Könyvtárja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Ravatal fölött.

Budapest, március 9.

(K.) A parlamenti ellenzék szerette Bittó Istvánt ugy emlegetni, hogy ő volt az egyetlen magyar miniszterelnök, aki a bársonyszékből megtalálta az utat az ellenzéki padokhoz. Bittó István most ravatalon fekszik s ha igazán csak annyi volna az érdeme, mint az ellenzék hirdeti, kissé kényelmellen volna építáfiumát megszővegezni, mert ma talán már nem is az egyetlen miniszterelnök, aki a bársonyszékből kilépett, ellenzékbe ment, Emberséges vállalkozás tehát, ha az utolsó deákpartí miniszterelnöknek külön érdemét is próbáljuk kideríteni, mint azt az ő pikáns egyedülvalóságát, mely egyébként érdemnek meglehetősen kétes, mert hiszen nem egészen bizonyos, hogy könnyebb-e a fővezérség után a közlegény sorsát viselni, mint egyik vezéri posztról a másikra átsétálni. Ugy rémlik, nem is nehéz ez a vállalkozás, mert Bittó Istvánnak volt egy sokkal szembe-ötölőbb és evidensebb érdeme. Az önfeláldozásnak ritkán adta valaki nemesebb példáját, mint ő, mikor elszánta magát hidnak, melyen a balközép egyesülhet a Deák-párttal. Nem szerette a balközépi politikusokat s mikor a hidra már nem volt szükség, ellenük is fordult megint, de azért mégis odaadta magát hidnak, tudatosan és szerepének tiszta fölismerésével, csak azért, hogy a fuzió megtörténhessék. Feláldozta egyéni érzéseit, feláldozta önmagát, mert fontosabbnak látta a nemzet érdekét. Ez a nemzeti érdek pedig azt parancsolta, hogy a megroskadó Deák-párt frissítse meg magát a balközéppel s aztán lásson hozzá, hogy Magyarország kezében a koldusbot kivirágozzék, a nemzet

a lehetetlen adósságokból kivergődjék. Szárazra kerüljön. Minden azon fordul meg tehát, jó szeme is volt-e Bittó Istvánnak, mikor a nemzethez való jó szive rávette az önfeláldozásra?

Hát igenis, jó szeme is volt. Mert nem kell ám betű szerint elhinni, amit parlamenti csaták során az első fuzió mérlege gyanán szottak elmondani. Annak a hirdedett fuziónak legkomolyabb célja az volt, hogy az ország pénzügyi helyzetén segítsen. Ezért áldozta fel magát Bittó, ezt akarta mindenki. S mint-hogy a kivezető ut a fuzióban kínálkozott, elősegítették a fuziót azok is, akik szívesen látták, s azok is, akiknek egyébként nem volt rokonszenves. Ha már most valaki azt mondja, hogy bizony sokáig tartott, míg a fuzióból kialakult szabadelpvűpártnak eszébe jutott az igazi cél s Tisza Kálmán rettenetesen sokáig tudta eltitkolni célját: hát erről lehet disputálni. Lehet, hogy mások ezt a célt inkább előtérbe tolták volna s ehhez képest minden szavukban, minden cselekedetükben a pénzügyi helyzet halaszthatatlan orvoslását emlegették volna. Ez már taktika dolga. A Tisza Kálmán taktikája más volt és Tisza Kálmánról legelkeseredettebb ellenségei is elismerték, hogy elég jó taktikus volt. Ő első sorban mindenáron arra törekedett, hogy a párt erős és uralma állandó legyen. Nem törtődött a szenvedelmes támadásokkal, a füle mellett hagyta elsurranni a legkiméletlenebb invektívákat, de mégis megcsinálta az erős szabadelpvűpártot s ezzel a párttal elvitte Magyarországot a kézzialogra való hitelkérés korszakából a pénztári fölöslegek korszakába. A politikai szidalmak zuhataga közben az ország koldusbotja kivirágzott s egy szép napon arra ébredtünk, hogy ami

pedig a pénzt illeti, egyetmást meg is engedhetünk magunknak. Tisza Kálmán ezalatt megöregedett, de az ország megifjodott. Tisza Kálmánt megörlték a támadások, de az ország közben ugy megerősödött, hogy egy-nemely támadásnak akár oda se nézett többé. A szenvedelmes harcok kellős közepén, de még azután is, nem kellett mindezt elismerni, ma azonban ugyanaz a történelmi lámpás, melyet Apponyi megtalált a Kossuth ravatalánál, rendelkezésére áll a nemzetnek is, ha Tisza Kálmán szereplését s az első fuzió mérlegét kívánja igazsággal szemmel megtekinteni. Az a fuzió megtette a kötelességét és Bittó Istvánnak nem kellett megbánnia, hogy, egyéni érzése ellenére, magasból szempontból elszánta magát a hid szerepére.

S a Bittó István ravatala fölött elmélkedvén, az első fuzióról eszünkbe jut a második, az elsőnek igaztalan megítélése vezet rá, hogy a második fölött eltört pálcát is jobban megnézzük. No talán mégsem a história pálcája az, mely az obstrukció kezébe került, csak amolyan mogyorófavessző, amilyenvel jövedvű gyerekek mulatják magukat. A história ezt a második fuziót is másképpen fogja megítélni. S a pálcáját, ha előveszi, nem törí el a második fuzió fölött, hanem elkergeti mellőle az illetlenkedőket. Mert ha itt nem is volt már önfeláldozásra, hidra szükség, mert hiszen a hatvanhetes pártokat nem választotta el egymástól valami ösvény, de ennek a fuziónak is volt komolyabb célja. Nem arról volt szó, hogy megtakarítsák egy fölösleges klubhelyiség bérösszegét, hanem arról, hogy több szem többet lát s valamennyiük éberségével inkább sikerül a közélet erkölcsösebb mederbe terelése. Ez is valami. Az anyagi tönk rettenetes perspektíva, de az erkölcsi

TÁRCA

Dankó Pistáról.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: dr. Balassa Armin.

A múlt század nyolcvanas éveinek elején, amikor Dankó Pista neve első zeneszerzeménye címlapján megjelent, a nagy nemzeti átalakulás a legerősebb lüktetésben érezette áldásos hatásait. A Nemzeti Színház európai színvonalával, klasszikus műsorával, Csiky Gergely gazdagon termő talentumának magyar talaju kincseivel: az alig néhány éves Népszínház Tóth Ede és Csepreghy népszínműveivel, Blaha Lujza csodálatos géniusának vezérlete alatt, akkor vonták be az ország fővárosát a magyar nemzeti kulturának azzal a nemes, erős patinájával, amelyről azt hitték, hogy a kozmopolitizmus áradatai századok alatt sem tud rajta áttörni. És ebben a nagy kulturmozgalomban hihetetlenül fontos szerepe volt a népdalnak. Csodálatosan bűbajos varázsát még most is érezhetővé teheti mindenki önmagában, aki átélte azt a kort és emlékezetébe tudja idézni néhány paizán kis magyar nótának szövegét és dallamát. Érezni fogja belőlük, hogy ezekben a kis nótákban még ma is egy tünényes művészyenységnek egész nemzetet átható érzése éli halhatatlanságát, s még ma is, ha igazán magyaros kedv lobban fel magyar társaságban, ezeknek a kis daloknak a szárnyain bontakozunk ki legközelebbebből és legviharosabban az élet hangulatrontó benyomásai közül.

Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy; Búra búra, búbanatra születtem; Rózsabokorban jöttem a világra; Kakuk-madár azt tanítja fiának; Eresz alatt fészkel a fecske stb. apró-cseprő kis da-

locskák a Falu rosszából, Sárga esiköböl, Piros bugyellárisból, de nem hiszem, hogy van abból a korból való magyar ember, amikor ezeket a dalokat Blaha Lujza a Népszínház színpadjáról szétröpítette, aki ne érezze ezeknek a dalocskák-nak hallatára kifejezhetetlenül édes-bus hazafiborongást a szívében, lelken átsuhanni. Azt a borongást, amelyet kiváltságos egyénekben kifejezésre jutó ideáloknak az a közös emberi sorsa fakaszt, hogy nincs földi nagyság, amely emberi alakjában mulandó ne lenne s csak lelkeknek nagysága az, amely millió és millió parányra oszlova, a nemzet közkincesként marad élve polgártársai lelkében.

A magyar dal legnagyobb és talán utolsó igazán nagy megszóllatója, Blaha Lujza lelkének nagysága így él szétszórdva a nemzet hangulatában. És aki Magyarországot kultur-históriájának történetét, a dolgok mélyére hatolva, fogja megírni, annak meg kell állapítania, hogy a magyar nemzet ellentállási képességének legerősebb vértjét ebben a dalhangulatban kell keresnie. Akadt is már Magyarországon ilyen mélyreható tekintetű kultur-politikus, Eötvös Károly, aki — emlékezetem szerint — 1893-ban vagy 1894-ben magában a képviselőházban tette szavát a magyar nemzeti zene intenzívebb művelésének köz-művelődési fontosságát. Akkoriban volt ez, amikor Káldy Gyula vette át a m. kir. Operaház vezetését s programjának sarkitelől a magyar királyi Operaház megmagyarosítását állította fel. Ez a programtétel meddőnek ígérkezett azért, mert az Operaház nyelvi magyarságára és a zeneszerzők születésbeli magyarságára helyezte a súlyt. Igaz, hogy ezek is diadalmas vívmányoknak mutatkoztak, de közművelődési jelentőségüvé csak az válhatott volna, hogy maga a műzene nemzeti alapra fektetessék és pedig a népies zene alapul vétele mellett. Aranynek és Petőfinék a népköltészetre alapított műköltészetet hívom föl magam mellett bizonyossággal s felhívom

Eötvös Károlynak imént idézett azt a tényét, hogy a Káldy nemes fellobbanásának hatása alatt a magyar nemzeti zene ügyét érdemesnek tartotta arra, hogy a képviselőházat foglalkoztassa vele.

Körülbelül két évtizedet ölel fel ez a kis elmélkedés, kénytelen lévén megállapodni abban a tényben, hogy az Operaház még a Káldy programját sem tudta megvalósítani, annál kevésbé született meg a magyar műzene, a Népszínházból pedig nemcsak a népszínmű kultusza, hanem még az a stílus is kiveszett, amelyben a népelet bármely eleme elfogadható formát tudna magára öltetni. És mert a népies hangulatnak ezen végpusztulásához vezető folyamat épp azon két évtizedben keresztül ment végbe, amely Dankó eddigi működését átfogolja, szinte meszerü nagyságban bontakozik ki ebben a bomlasztó folyamatban egy naturalista zseni akadályokat nem ismerő, átható ereje, amely, amilyen arányban magában az ország fővárosában a népies zene iránt való fogékonyság aláhanyatlott, épp oly arányban, teljesen magára hagyatva, költészetének rabjává tette az egész ország közönségét és egymaga életben tartotta a népdalnak nemzeti hangulatot és nemzeti érzéseket tápláló ugyanazt a bő forrást, amelyet Magyarország többi népdalszerzői egy történelmi hatásból kibontakozott társadalmi átalakulás kedvező kedélyhullámzása közben Blaha Lujza géniusának és a magyar klasszikus népszínműirok gárdájának szárnyai alatt tudtak buzogásban tartani.

Ez a naturalista zseni Dankó Pista. Magam is voltam naturalista népdalszerző. Másodéves jogász voltam, amikor az akkoriban legjobban fölkapott népdalátírónak, Nagy Zoltánnak átiratában első két népdalom megjelent Budapesten a Rózsavölgyi és társa zene-műkiadó-cégnél. Azt hiszem, ennek a zeneszerzői nyilvánosságának a híre jutott el Dankó Pista föléhez, mert amikor 1884-ben ügyvédségi mi-

tönk se éppen csábitó kilátás. Az első fuzió elvitte az országot az anyagi szegénység-ből, a második úgy iparkodott, hogy az erkölcsi szegénységben se ragadjunk meg. Elérte-e ezt a célját a második fuzió? Nincs a megátalkodott Kubik Béla, aki eltagadná. Elérte. A törvényhozás közelebb jutott a néphez, a törvényhozók függetlenségét biztosította az összeférhetetlenségi törvény, a jog uralma Magyarország kiemelte az ázsiai nivóból. S ha már össze akarják egymással hasonlítani a két fuziót, ám vegyék kegyesen észre, hogy legfőbb célját ez a második fuzió jóval hamarabb érte el, mint az első. Akkor a párt forrott gyorsabban össze s a nemzetnek kellett győznie türelemmel, most a nemzet érdeke hamar kielégítést talált s az összeforrás az, ami valamivel lassabban ment. De talán nem ellenzéknek való téma, hogy azért pörlekedjék, mert csak az ország jart jól s nem az egyesült többség! Bizony elhíhet az ellenzék, hogy a legnagyobb többséget is könnyebb lett volna így meg úgy hamar összeforrasztani, ha éppen csak ez lett volna a cél. A história tudra példát és mintát. De sem Széll Kálmán, sem ez a többség nem érzelt ilyesfajta éhséget. Nem ezért történt a fuzió s tehát nem ezért dolgoztak. De igen, dolgoztak együtt a fuzió igazi célján, amit el is értek. Hogy azonban a história ezért valaha pálcát törjön a mai kormány s a mai többség fölött, az mégsem valószínű. Ellenkezőleg. Igazságosan el fogja ismerni, hogy a második fuziót úgy cselekedett, ahogyan beszélt s azt csinálta meg, amiért létrejött. A makacosság, a mohóság s a párt mint öncél pedig nem tartozott az ideáljai közé. Az is bizonyos azonban, hogy a fuzió célja meg lévén valószínű, a nagynehezen elért rend védelmében hamarabb fognak egyesülni a lelkek is, míhelyt azt a rendet az ellenzék könnyelműen kockára dobná. Csak hadonázzon az ellenzék a kalapáccsal: — azt hiszi, hogy szétrombolja a rendet, pedig összekovácsolja a többséget.

Megvult mindkét fuziónak a maga történeti hivatása. Meg is felelt hivatásának mind a kettő. És persze a gyanúsítás is odaferkőzött mind a kettőhöz. De nagyon mellékes ez. Az ember, nagy vagy kicsi, elpusztulhat a gyanúsításban, de valamikor elő a história és gyöngyöden, nesztelenül jegyzi fel, mint most Bittó Istvánról: „öneláldozó hazafi vol-

tál, hiv voltál s csak te multál el, ami ugysis sorsa a halandóknak, de amelynek szolgálatában meg kellett örlődnöd, a haza él és gyarapodik!“ ...

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 9.

Papp Elek beszélt ki a mai ülést.

A beszéd senkit sem érdekelt, de sokan várták ki a végét, mert a beszéd előtt történt valami, aminek visszhangját biztosra vették a beszéd után.

Gróf Zichy Jenő ugyanis napirend előtt a leghevesebb kifejezésekkel s a legerősebb invokációkkal támadt Vészi József s a szombati ülésben már egyszer inkriminált vezérének miatt. Akkor Vészi József még nem volt a Házban. Mikor megérkezett, már Papp Elek beszélt s így választát el kellett halasztani s nem is rövid időre, mert Papp Elek az egész ülést kibeszélte, sőt félnégyig beszélt. Félnégykor választat téhát Vészi József gróf Zichy Jenő kirohanására s miután az ügy személyes részét lovagias térre terelte, a parlamentben csak egy nyugodt politikai nyilatkozatra szorítkozott. Higgadt és meggyőző nyilatkozatra, mely formában is szerencsés volt, még a szélsőbalon is a legjobb hatással volt, a szabadelvűpárt legelőkelőbb tagjai pedig egymásután gratuláltak hozzá Vészinak.

Volt a Zichy Jenő beszédében egy passzus, mely az egész szabadelvűpártot sértette. Ezt nyomban megtorolta a párt és erőley szavakkal utasította vissza Széll Kálmán miniszterelnök.

A képviselőház ülése március 9-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza.

(A Ház részvéte.)

Elnök: T. Ház! Szomorú jelentést kell a Háznak tennem. (Halljuk! Halljuk!) Bittó István, a Háznak volt elnöke, azután az országban volt miniszterelnöké tegnap 81 éves korában elhalálozott. Vele egyike azon keveseknek dött ki az élok sorából, akik az 1848-iki országgyűlésük mint képviselők működtek, valamint azok sorából, akik a haza bölcsének közvetlen környezetében az ő eszméit képviselték. A képviselőházának elnöke volt az 1878—1879-iki országgyűlésen 1874. március 23-án, amikor miniszterelnökké kinevezetvén, az állásában a következő 1875. év március 31-éig maradt meg.

Az elhunyt minden állásában amelyet elfoglalt,

köztszetelet és közéletmerést vivott ki magának hazafiai erényei által. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Azt hiszem, kijelentem, hogy a képviselőház Bittó István elhunytá lelett érzett részvételt és az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvben megörökíti (Általános helyeslés.) és felhatalmazza az elnökséget, hogy a Ház nevében a ravatalára koszorút helyezzen. (Helyeslés.)

(A Budapesti Napló cikke.)

Elnök: Napirend előtt gróf Zichy Jenő képviselő ur kér szót.

Gróf Zichy: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Személyes kérdésben kérek szót! (Halljuk! Halljuk! a baloldalon) Igrem, hogy rövid leszek. Ha nem beszélék hangosan, bocsássák meg, de ágyból keitem el az orvos tilalma dacára, hogy megvéddem beszélete-met. (Halljuk! Halljuk! a baloldalon.)

Egy kollégám sajnos, hogy így kell címezniem, nem átalotta. ebben az újságban. (Mutatja az újságot.) A Budapesti Naplóban egy pamfletszerű, amennyiben reám vonatkozik, elejétől végig telivér valótlansággal összeállított cikket közölni. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Rakovszky István: Szokás szerint!

Gróf Zichy Jenő: Ez a cikk nemcsak az igazsággal, de a tisztesség eleményit fogalmával homlok-egyenest ellentétben áll. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A politikában lehetnek ellentételek. (Igaz! Ugy van! a baloldalon) élesen kitégyeződő ellentétek, de a tisztesség fogalmát szem előtt téveszteni nem szabad. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Különben ez a piszok, ez a sár az illetőre magára esik vissza. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Dupla játékot játszanak itt!... Vészi igen! Újságró és politikus!

Gróf Zichy Jenő: Valakire, aki másra mindenfelét a lehető legcudarabbul rágnói és azután őt denuncióni képes, arra nézve én, a parlamentaris fogalmakkal nem akarván ellentétbe jönni, kritikát egyáltalában nem gyakorlok. (Helyeslés a baloldalon.)

Kubik Béla: Nem is érdemi meg!

Rakovszky István: Nem bizony! Amugy is ismerik! Uj-magyar irányzat!

Gróf Zichy Jenő: En ezen egész tüntetés rendezésébe nem folytam be, akárki állítja is ezt, én erre azt mondom, hogy az nem igaz s ha szavamat adom rá, akkor az urának ezt el kell hiúlnok. (Za os helyeslés balról) Ami a politikai álláspontot illeti, erre is kívánok röviden nyilatkozni. Nem fogok ettől az urtól sem tisztességet, sem hazafiságot, sem pedig apostoli királyunkhoz való hűséget tanulni. (Élénk helyeslés balról.)

Rakovszky István: Tolakodás, semmi egyéb!

Gróf Zichy Jenő: Az apostoli királyhoz való hűség volt egész életem politikájának vezérszilaga, csakhogy én a magyar apostoli királyt nem tettem soha az osztrák császárrá, ma sem tetsem (Élénk helyeslés balról.) és azokkal szemben, akik odatennél alakodva, ezt az alakzótát hit is akarják prédikálni, erre az én leltárgosom más nem lehet, mint az, hogy nemzetet és koronát, ezt a két fogalmat, egységes, egyforma fogalomnak képelem. (Helyeslés balról.) mert aki az egyiknek árt, az a másik ellen vét. (Igaz! Ugy van! Tetszés balról.) És azért az, hogy csak az utcará ment volna ki a mozgalom, nem helyes, mert az egész országban gyökeret vert ez a mozgalom, amely elkarhözottja azt a törvényjavaslatot, amelyet idehoztak. (Élénk helyes és balról.)

nőségben Szegegre kerültem, egy zivataros decemberi vasárnap délután látogatába jött hozzám egy meglehetősen elhagyott külsejű, sápadt cigány, kopott télikabátja alatt szorongatván hegedűjét. Bemutatta magát, hogy ő Dankó Pista. Már akkor „Szegeid szebb lesz, mint volt“ és „Szegeid polgárrségi csárdás“ című művei megjelentek.

— Azért jöttem, — szölettem hozzá, — hogy bemutassam néhány népdalmat.

Hazudnám, ha most azt akarnám elhítenni, hogy az akkor még teljesen ismeretlen cigány imponált nekem. Körülbelül nagybömbök tartott magamat nála, de mégsem annyira zeneszerző arisztokratának, hogy kívánsága elől elzárkóztam volna. Két legrégibb és később legelterjedtebb dalát hegedűzte el, u. m.: „Rám sem nézett, mikor én őt megláttam“, s „Nem fuj a szél, nem forog a dorosmai szélmalom“ című dalokat. Amikor a két nótát többször is elhegedülte, nyomban zeneszerző demokratának éreztem magamat és kénytelen voltam belátni, hogy a kisebbik én vagyok.

Itt kezdődött a mi ismeretségünk, amely zavartalan, állandó barátsággá fejlődött. Összekötő-kapocs pedig nagyon sok volt közöttünk.

Ugyanakkor, amikor a fővárosban Diána Lujza nevével kapcsolatban az imént vázolt nagy közművelődési munka folyt, Szegeiden, az árvíz után újonnan épült, fényes színházban addig el nem képzelt művészeti és irodalmi élet kezdett kifejlődni.

A Nagy Vince felejtethetlen iszapgatásához fűződik annak az írói és művészi csoportnak kialakulása, amelynek két-három év lefolyása alatt Pósa Lajos vált központjává, állandó székhelyül az Iskola-utcában lévő „Hungária“-szálló éttermet választotta és eleven mozgékonyaságával később a Dugonics-Társaság megalakulását észrevétlenül siettetve. Tudvalevő, hogy Nagy Vincének titkára Pósa Lajos volt. Mellette voltak a színházánál Somló Sándor és Makróczy János színműírók, Szatmáry Arpád, Makó Lajos, Megyeri Dezső és Boránd Gyula, mindmennyi gazdag kedélyű, nagy művész, akik a

fehér-asztal mellett írók és zeneszerzők meg tudtak termékenyíteni kedélyük ötletességével és frissességével. Majd az első színház lelézése után, amikor a mostani színház 1886-ban megnyílt, Aradi Gerő színtársulatánál Zilahi Gyula, Szilágyi Béla, Vendrey Ferenc, Pálly György, Demidov Imre, Sz. Németh József, Kazaliczky Antal és mindenekelőtt Molnár György olyan művészi kört alkottak, hogy amikor a Hungáriában Pósa Lajos elfoglalta a nagy asztal fejtét és előadás után összegyülekezett ez a gárda, igazán olyan társaság verődött össze, aminőhöz foghatóra vidéki városban, de talán még a fővárosban is alig akadunk többé. Mert Pósa Lajoson és a megnevezett művészekon kívül ennek a társaságnak tagjai voltak: Palotás Faustzin, Sebők Zsigmond, Kulinyi Zsigmond, Békefi Antal, Tömörkény István, Gárdonyi Géza, Lipsey Jenő, Kabos Ede, dr. Soltész Adolf, Kemechey János, azáltal minden író és hírlíró, aki Szegeiden állandó vagy átmeneti életet élt. Népszínműírói mivoltom révén tagja voltam én is ennek a társaságnak és tagja volt Dankó Pista is.

Azt híhetnő valaki, hogy ezek az adatok nincsenek összefüggésben Dankó Pista költői fejlődésével, pedig leszámítva azt az igazán szeretetteljes dédelgetést, amelyben őt a Szegeidi Napló akkori kiadója, Bába Sándor és maga a Szegeidi Napló részesítették, Dankó Pistának egész költői kifejlődése a szegeidi Pósa-asztaltársaságnak, (amelyik később a zóna-tarifa életbeletétele után Zóna-akadémianak nevezte el magát) a Hungáriaszálló éttermében tartott éjjeli üléseivel van a legszerveesebb kölcsönhatásban.

Dankó Pista még akkor harmad- vagy talán negyedrangú cigányprimás volt. A néptánchelyeken, kisebb kocsmákban kereste keserves kenyérét és a legmagasabb hely, ahova eljutott, a Fekete-sas, vagy a Hóváltásztó helyiségei voltak. Éjszakánként 11 és 12 óra között verődött be a Hungáriába, ahol rendszeren együtt találta a Pósa-társaságot és mikor már valamivel bensőbbé vált vele a társaság ismeretsége, banda nélkül ő

maga egy szál hegedűvel avatkozott bele a társaság mulattatásába.

Pósa Lajos éles szeme leghamarabb észrevette a közönséges cigányprimásban szunnyadó őt, eredeti tehetséget s mert akkoriban egymásután termette szebbnél-szebb népdalait, egyenként adta őket Dankó kezébe, egyenesen ráparancsolván az ő elmentmondást nem turó költőszuverenitásával:

— Ez a nóta holnapra meg legyen zenésítve!

Nagyon jól emlékezem arra a révedező tétovázásra, amely Dankó Pista arcán az öntudatlan-ságában vergődő lélek baráti kifejezésre jutatta, amint egy-egy ilyen kültői parancsra szótlanul bámult maga elő s ha tetszett neki is a vers, alig észrevehető fejbecintéssel jelezte, hogy a parancsnak eleget fog teenni.

És kezdette teremteni gyönyörű dalait. A termelés lázában a dicsőség után való vágyakozás mindnagobb mohósága fogta el és ha Pósa Lajos új verset adott neki, Dankó már nem várt másnapig, hanem félrevonult a kávéház valamelyik sarkába s alig számbavehető idő múlva sietve tért vissza az asztalhoz és először dudorászva, azután hegedűvel bemutatta a legfrissebben született Dankó-nótát. Így a Hungária éttermének és kávéházának éjjeli bohém-életében alkotta meg Dankó Pista százakra menő népdalainak klaszszikus értékű zömét, amelyeknek legértékesebb gyöngyei azért nincsenek közforgalomban, mert a még kevésbé népszerű Dankó alkotásai voltak, amelyeket a hamarosan országghírűvé vált Dankónak értékre talán kevésbé jelentős dalai népszerűségükkel szóhoz jutni nem engedtek.

Fellélege után 4—5 év múlva elérte Dankó Pista dicsőségének első káprázatos ragyogását. Molnár György, az ország nagy tragikus-színésze és soha senki által nem méltatott egyetlen nagy gyakorlati színművi politikusa, írói babórok után vágyakozván, megírta „Zsöllér-leány“ című népszínművét s telerakta Dankó Pista nótáival. A szegeidi lapok 1886-iki évfolyamának színházi krónikájában meg lehet találni a Dankó első

T. uraim! Nem szabad sem magunkat, sem másokat ámitani, mert igenis, önök ideben a többség. De ez a többség abból alakult, hogy a nép bona fide a választásokba belemert akkor, amikor ezt a híres programot nem ismerte, arról fogalma sem volt. Tessék a miniszterelnök urnak az országgyűlést felszólítani, tessék a választói előtt megjelenni, ha akkor lesz többség, ha akkor a nemzet állítja, hogy az önök álláspontja a helyes ám jó, de amit önök hamis kártyával játszanak... (Zajos ellenmondások a jobboldal és elkiáltások; Rendre! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hiszen igaz van! Szünni nem akaró zaj.)

Elnök (Csenget.): Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ez a kifejezés már nem parlamentáris.
Gróf Zichy Jenő: Ha a kártyákkal kieszámolt és a kieszámolt s játék közben különböző más kártyákat is beleszámoltak, azt én nem tudom másnak nevezni. (Mozgás jobbfelől.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Nem csuszattot bele senki semmit!

Farkas Abraham: Ha a gróf ur megköveteli, hogy meggyőződését más tisztele, tisztelje a mi meggyőződésünket is. (Helyeslés jobbfelől. Zaj.) Visszatartom, amit mondtól! Mi hamis kártyával nem játszunk! (Zaj.) Másnak is van meggyőződése! (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Felkiáltások: Eláll! Hosszantartó, nagy zaj a jobboldalon. Elnök csenget.)

Leskay Gyula: Megmondták önök választóknak, hogy ilyen javaslatokkal jönnek ide?
R. Kovácsy István: Hát Vészinek szabad itt gyausztatni?

Szűcs Pál: Ha mást megleckéztet, ő maga se beszél ilyen hangon!
Kovacszy István: De Vészit nem dezavualta önök közül senki!

Gróf Zichy Jenő: Oszlássák fel az országgyűlést, menjenek azzal a programmal a választók elé (Élénk helyeslés a néppárton és a szélsőbaloldalon.) és ha újra megválasztják önöket többségben, akkor meg fogok hajolni, addig pedig az én politikámat fogom követni. (Élénk helyeslés a néppárton és a szélsőbaloldalon.)

Szell Kálmán: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Nekem abhoz, ami végett most gróf Zichy Jenő t. képviselő ur felszólt, t. i. a közte és Vészi József lapszerkesztő között fenniorró differenciához semmi közöm, azt elvági Vészi képviselő ur. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj és mozgás a néppárton és a szélsőbaloldalon.) De abhoz közöm van. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) ha a t. képviselő ur jónak találja akkor, amikor az ő ügyét védelmezi egyáltalán ellenem fordulni és engem és ezt a többséget megsérteni azzal, hogy mi hamis jáékot játszunk. Élénk helyeslés a jobboldalon. Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: igaz van!) Ezt én egyenesen visszautasítom. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) visszautasítom egész határozottsággal. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) és jogom van visszautasítani.

En 35 esztendő óta folytatom a politikát ebben a házában megszakítás nélkül, mindig egy helyen ültem, mindig egy nagy politikai irányt követtem, az ország iókérdéseiben mindig egy elvet vallottam. (Hosszantartó, élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.) En leoktát a t. képviselő urtól és senkitől a politikai konzervációra és a tiszta jáékra néve el nem tozadok. Ha valaki elmondhatja magáról, hogy tiszta politikát folytat mindenben: én vagyok az. Vissza-

nagy zeneszerzői diadalának leírását s itt én csak annyit tartok szükségesnek megjegyezni, hogy abhoz fogható diadal kevés színésznőnek jut, mint aminőhöz a Dankó dalainak éneklésével az akkori népszínmű-énekesnő, Fratta Vilma jutott, aki a Szöllér-leány címszerepét játszotta.

Ettől kezdve Dankó Pista a zeneszerző ön-tudatosságával és mondhatni, gögjével visszautasított minden baráti vállveretést s ha a társaság tagjai közül valaki intímabb hangot engedett meg magának vele szemben, a maga durva nyersségében akárkiné szemébe vágta, hogy:
— Dankó Pista ilyen kicsi legénynyel szóba se áll.

Volt neki egy csodálatosan markáns jellemvonása. És ez az első formájában megszületett dalhoz való tántorítatlan, makacs ragaszkodás volt. Megtörtént többször, hogy amint valami kész nótával odajött az asztalhoz, figyelmeztettük, hogy a dalban erős reminiscencia érezhető. Sokkiben sem volt annyi erő, még Pórában sem, hogy a reminiscencia törlesére rábírhata volna. Em-lékszem, hogy valamelyik dalának harmadik sora egy régi klasszikus népdal harmadik sorának két utolsó ütemét ismételte és midőn figyelmeztették rá, hogy a reminiscencia mindenütt megbocsátható, csak a népdal harmadik sorának végén nem, mert a népdal hangulata s az egész dal egyénisége a harmadik sor végső ütemében jut kifejezésre, ha tehát a dal itt nem eredeti, akkor az egész dal nem ér semmit, — Dankó Pista kéz-legyintés kísérletében onyit mondtól:

— Bánom is én! Azért ezt a nótát mégis én csináltam.

S a dal úgy maradt. És igaz van neki, mert ha mindig hallgatott volna azokra, akik alkotásaiba bele akartak javítani, akkor akár egyebet se tett volna, mint saját munkáinak korrekciójával töltötte volna életét.

A Szöllér-leány tüneményes sikere után Dankó Pista Magyarország legfolkopottabb népdal-szerzőjének pályafutását kezdte meg s ami-

utaitom egész határozottan a hamis játék vádját, mint alaptalan inszinuációt. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) En programomban kijelenttem azt, — a trónbeszedésben is benne volt — hogy a monárkiának és ezzel az országnak védegre erősítéséről — mert az igazi biztosság saját erejében fekszik és ebben rejlik annak a garanciája — gondoskodnia kell. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ha most mi ugy talá-ljuk és találjuk felelősségünk sulya alatt és tudatában és legjobb belátásunk szerint, hogy mi ugy felelünk meg a mi feladatunknak és ebbeli kijelentésünknek és hogy ugy védjük és biztosítjuk az ország érekeit, hogy a hadsereget, amely 30 esztendő óta extenzíve nem fejlesztett, (Ellentmondás balfelől.) jónak látjuk 25.000 emberrel erősíteni, azt a mi meggyőződésünk, a mi elveink az általunk mindig egytornán képviselt és kifejezett politikai feladás és program keretében tesszük. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Már most, hogy én mikor tanácsoljam ő felsé-gének az országgyűlés feloszlatását, azt gróf Zichy Jenő t. képviselő urtól nem fogom megkérdezni... (Hosszantartó, zajos helyeslés a jobboldalon.)

Kubik Béla: Mindjárt gondoltuk! (Zaj)
Szell Kálmán miniszterelnök: ...hanem akkor fogom tenni amikor azon leölességnek sulya alatt amelyre dolgozom és amelyre minden tanácsomat kísérem, az ország érdekében jónak fogom tartani. (Élénk éljenzés a jobboldalon.)

Ami pedig azt illeti, hogy utasítás vagy megbízatás kell-e, erről hajlandó vagyok higgadtan és nyugodtan vitakozni mindenkivel, akinek a parlamentáris elv tiszta fogalma van, mert nekem az a fogalom a paramentárisúról, hogy utasítás és semmiéle megbízatást a nemzet gyűlése senkitől el nem fogadhat, a parlamentárisus ezt kizárja, aki ezt akarja, megölne a fejedést és a haladást és a parlamentáris és igazi alkotmányos életet. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Ezt akarom megégyezni. (Hosszantartó élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj balfelől.)

(Az ujoncjavaslat.)

Papp Elek az osztrák hadsereg belső szerve-zetével foglakozik.

Münich Aurél: Nincs osztrák hadsereg; csak osztrák-magyar hadsereg van! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Ezt a kérdést nem lehet zajongással el-intézni. (Derültség.)

Papp Elek hosszasan foglakozik a hadsereg belserveszetével. Ezután 10 perc szünetet kér.

Elnök az ülést 10 percre felüggeszti.

Szünet után.

Papp Elek folytatja beszédét.

Münich Aurél a házszabályokhoz kér szót s bebizonyítja, hogy Papp Elek téves alapon szót a megszállott területen levő osztrák és magyar csapatok számbeli aránytalanságáról.

Elnök a holnapi ülés napirendjére a Ház hozzá-járulásával a katonai javaslatok tárgyalását tűzi ki.

(Felelet Zichy Jenőnek.)

Vészi József: T. képviselőház! A t. képviselő-háznak azt a kegyességet hogy az előrehaladott idő elenélre is sziveskedik nekem a szó'ásra jogot adni, mely hálaival fogadom, mert valóban nehezezem esett volna, elváltoznom ebből a házból ma a nélkül, hogy az ülés elején gróf Zichy Jenő által mondtakra a magam elénészrevételeit meg ne tegyem.

T. képviselőház! Gróf Zichy Jenő ur olyan hangon, amelyet később fogok kvalifikálni, egy egész seregét a rám nézve sértő megjegyzéseknek füzte egy feltevéshez, amely feltevést ő maga ugy formulázott meg, hogy „amennyiben az általam írott cikknek bizonyos kitételei ő reá vonatkoznak”. Hát, t. Ház, nekem jóljális kötelességem kijelentni, hogy cikkemnek minden egyes kitétele az ő mai felszólalásáig ő rá is vonatkozott. Természetes dolog, hogy mai felszólalása óta a helyzet lényegesen megváltozott. Mert mi volt annak a cikknek a tenőra, az irányzata? Az ámulat kitéjezése volt azon, hogy egy oly politikai manifestációlan, amelynek sokan — joggal vagy jog nélkül, azt majd vizsgáljuk meg szintén később — antindasz-tikus élti tulajdonítottak, gróf Zichy Jenő ur ugyis, mint államiúr, ugyis, mint arisztokrata, hogyan szerepelhet. Már most gróf Zichy Jenő urnak mai patogása, ugy látom, nem volt egyéb, mint egy heves puskaropogás közötti eszközölti visszavonulás. Vissza-vonulás hóvá? Az én cikkemnek állásponjtára. Mert ő, aki egész héten át halgaltot és élvezte a népsze-rűség babérait, illatát és tapsait, mint a tervezett ma-nifestációnak egyik kikiáltott vezértényezője, csak ma, nyilván a tegnapi négyütés eredményeihez ké-peszt jelenti ki a Ház színe előtt, hogy annak a négy-ütésnek rendezésébe nem folyt be; intencióról tudomása nem volt és hogy ő egyáltalában olyan idegenül állott vele szemköz, mint akár én, akár ezen párt valamely más tagja.

Kubik Béla: Pedig Zichy Jenő igazat mondott!
Vészi József: T. képviselőház! Egész álló héten keresztül a négyütést rendező-bizottság törzskarának a legélen, a nyilvánosság előtt gróf Zichy Jenő szere-pelt. (Zajos ellenmondások a bal- és szélsőbaloldalon. Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Förster Ottó: Nem ugy van! Zichy nincs it, én mondom hát, hogy nem ugy van! (Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Vészi József Gróf Zichy Jenő is akkor beszélt, amidőn én nem voltam itt; megkövetem a magam számára is azt a jogot, hogy akkor beszélejek, amidőn itt vagyok tekintet nélkül arra, hogy ő itt van-e, vagy sem. (Helyeslés jobbfelől. Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) Förster Ottó képviselőtársammal szemben pedig hivatkozom arra, hogy az egész sajtó-ban végesvégig, minden pártiránylaton keresztül, a rendezendő manifestáció tényezői közt, a négyütés vezérszónokai közt állandóan gróf Zichy Jenő ott szerepelt (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) és sehol, sem privát érintkezésben, sem a sajtóban egyet-lenagy betűvel ezen közösséget azon manifestációval ő nem tagadta meg.

Kovácsy Pál: Dobja ki a hirmondót az ajtón! (Mozgás a jobboldalon.)

Vészi József: Hirmondóm az Alkotmány is volt, hirmondóm az egész sajtó volt, az egész sajtóban gróf Zichy Jenő szerepelt harmadmagával: Lovassy Márton, Holló Lajos és Barabás Béla képviselő urakal, mint a négyütés vezérembere és szónoka. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Mozgás és zaj a szélső-baloldalon.) Méltán mondtam tehát, t. képviselőház, hogy voltaképpen ez az ő mai felszólalása nem volt egyéb, mint ellenem intézett invektivákba gőngyölt visszavonulás. (Helyeslés jobbfelől. Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Ez invektivák egyike az volt, hogy ő — egy-mond — sajnos, engem kénytelen kollégámnak nevezni. (Derültség jobbfelől. Mozgás a baloldalon.) Hát

kor 1893-ban 100 népdalának gyűjteményes ki-adása megjelent, az egész ország sajtója irodalmi ünnepp gyanánt foglalkozott a szegedi nófata dalainak kincsesházával.

Es itt tartom szükségesnek ismételtén ki-emelni Dankó sorsának azt a nagy szerencsését, amely őt Pósa Lajossal hozta össze, mert Pósa Lajosnak szinte önmagukat megzenésítő népdalai alkotják a Dankó-nóták zömét és irodalmilag igazán értékes részét.

Másoknak a szövegére is irt szép nótákat; de azok a klasszikus szépségű, igazi mély érzésű népdalok, amelyekben Dankó Pista zeneszerzői egyénisége, másoktól megkülönböztetve, önálló-ságra jutott, amelyeknek zavartalan hangulat-egysége olyan andalító búbájall hat a kedélyre és amelyeknek gondolabeli tartalmassága oly kiválóan alkalmasokká teszi e dalokat népszínmű-helyzetek kiegészítésére, azok mind a Pósa Lajos erőteljes, tiszta és magvas költészetére vannak építve és Dankó talentumának ereje éppen abban rejlik, hogy ő költészte és Pósa Lajos költészete egybeforrott és a legteljesebb összhangban érvényesült. A népdalok népszerű-sége szempontjából közömtősnek tetszhetik a szöveg értékesége, mert hiszen népszerű nóta volt a Csicsóné is; de a népszerűség a közönség pil-lanatnyi felhevülésének tartamáig él, aztán pedig nyoma vész, szerzőjével együtt, mert a legszebb dallamot is csak a becses szöveg tudja fenntar-tani. És érdekes, hogy abban a száz nótát tartal-mazó füzetben Dankó Pista tulajdonképpeni értékes dalai közül alig egy-kettő volt felvéve és ennél fogva a sajtó hódolása nem annyira a füzet értékének, mint inkább a Dankó talentumának szólt. Hátha még összegyűjtve találta volna a kritika Dankónak 1883-tól 1893-ig alkotott következő nótáit: Piros csil-ag egymás mellett ragyog, Őszi szellő játszik a falevéllel, Piros hajnal gyöngyöt terem, harmatot, Hej, korcsmáros, mit ugrál kend jobbra-balra, Késő éjjel megálltam, rózsám, ablakodnál, Ica-rica-kukorica, Elmegyek a tengerszélre, Szállj el madár, szállj el rózsám ablakára, Bort ide, Sala-

mon, had' iszom, had' iszom, Huzzad cigány, huzzad, huzzad, Vásárhelyi sétátéren Béla cigány muzsikál.

De hát eljön majd annak az ideje is, hogy valaki összefoglalja Dankó valamennyi alkotását és akkor fogja el a kábulat a kritikát, ha tiszta képe lesz arról a kifogyhatatlan gazdagságu, termőerőről, amelyely az isteni gondviselés ezt a kivételes nagy, vad tehetséget elárasztotta.

Az én eszetemből fogytán van a festék. Röviden jelzem még azt az időpontot, amikor Dankó Pista élete fordulóra jutott és amikor annak a tudatára ébredt, hogy nemzeti missziót is teljesít, ha dalait ön maga terjeszti el az egész országban. A nomád, vándorélet után való vágya-kozás közremunkált-e elhatározásának kivitelé-nél, azt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy az 1890-dik évi június hó 19-dik napján Dankó Pista ugyszólván parokszizmusban lobogott, amidőn irodomban az első Dankó-kvartett szer-vezetét szabályozó szerződést ő, mint igazgató, tagjaival együtt aláírta. Ebben a szerződés-ben a Dankó-féle daltársulat célja abban volt meghatározva, hogy „a magyar népdalt országos körutazás után lehetőleg terjeszszék és ezáltal az általánosn utjanterjedt német daltársulatok hatását ellensúlyozzák”. Szegény Dankó Pista tizenkét év alatt, miközben a fővárosba tette át székhelyét, törhetlen lelkesedéssel élt az első szerződésben maga elé tűzött céljának, s mikor tavaly nyáron a betegség lázában a Tisza-szálló udvarán diri-gálta szegényes daltársulatát, ugy éreztem, hogy a magyar nemzeti ügy egyik legnagyobb hőroza közeledik a halhatatlanság világához.

Mennyi családós, mennyi keserűség érte a beteg költőt nehéz életküzdelmei közben, azt min-denki elképzelteti, aki bele tud helyezkedni egy olyan ember lelkivilágába, akit Isten-adta tehet-sége elismerésül a nemzet szellemi vezetői, élőkön Jókai Mórral, a költői nagyság önbes-érezetének tudatára juttattak, de aki meg volt győ-ződvé arról, hogy születésénél és nevelésénél fogva nélküli azokat a föltételeket, amelyek a

én a nemes gróft feloldom ezen közelettség alól. Valóban minden becsavargaim között, amelyek gyarol lekembem ének, a legutolsó az, hogy a gróf ur engem a kollégialis érzéssel tiszteljen meg. Erre nem vagyok ráutalva és könnyű szerrel adom neki vissza azon nagylelkű kiütését, hogy engem eddig ezzel a címnel díjmentesen felruházi kegyeskedett. (Derűtlenség jobbfelől és balfelől.)

Invectivái egyéb részeire valóban nem reflektálok, mert ő onlegettett sárt és szennyet az elején és végezte a hamis játék vádján. T. képviselőház, ez a terminológia a vásárosnokok és játékbankok levegőjét leheli rám én pedig a gyümölcsöt áruól hűgyek és croupier-k terminológiájában jártas nem vagyok. (Derűtlenség.)

Marad még egy hátra, t. képviselőház, hogy egy közbeszólás során felém intézett szemrehányással számoljak le és pedig szintén személyes kérdés alakjában. (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

A feloldal egy t. tagja szíves volt azt mondani, hogy én dupla játékot űzök és pedig azért, — meg is magyarázta; nagyon ártatlan magyarázatot adott a kemény vádhoz — mert újságíró is vagyok és politikai is vagyok. Hát kérem tisztelettel, legyünk óvatossabbak a dupla játék vádjával, mert; engedelmét kérek, akkor dupla játékot játszik itt ebben a képviselőházban mindenki, hiszen itt azonkívül, hogy képviselő, mindenki még valami; vagy földbírtokos vagy ügyvéd, vagy orvos, vagy újságíró. És hogy Rakovszky István t. képviselő ur, — mert ez a közbeszólás tőle származik — miért akarja éppen a parlamenttel legszorosabb foglalkozást: a sajtót a parlamentből exkludálni, (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás balfelől.) mert akarja éppen az újságírókra rábírtani annak bélyegét, hogy összetérheteljenek a parlamenttel, ha ide bejönnek és képviselő is akarnak lenni s ezzel dupla játékot űznek, ezt gvarló eszmével feltölti képes nem vagyok. (Helyeslés jobbfelől.) De mondott Rakovszky István képviselő ur egyebet is, azt mondotta, hogy ez én szerepem ebben a dologban talakodás. Hát engedje meg a t. képviselőház, hogy ezzel is leszámoljak. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Mi volt az én szerepem ebben a kérdésben? Én állítottam — és gondolom, hivatkozhatom most már rá — jöbhiszemben állítottam, hogy van, vagy volt némiképp nexus látszata gróf Zichy Jenő személye és a rendezendő manifesztáció között. Állítottam továbbá, hogy a rendezendő manifesztáció antindinasztikus látszatu volt. Ezt a cikket, amely itt ekkora felháborodást okozott, én a múlt pénteken írtam. Azt megelőzőleg, t. képviselőház, olvastam én egy másik újságban ugyanilyen approbációt erről a népgyűlésről és ennek a népgyűlésnek anti-dinasztikus céltáiról. Egy lapnak, a vezércikkre, a királynak tekintélyéről, elmékedvű, nagyon sopánkodott azon, hogy ha már a képviselőházban az elnöknek minden szigorú és a minisztereknek igyekednie nem tudja a koronát megóvni attól, hogy ellene sértő szavak használtassanak, teremő atyauristen, mi lesz majd akkor a népgyűlésen! Ez így szólt (olvassa): „A Házban nemcsak az elnök, hanem a miniszterek is védik a király személyét és a korona tekintélyét, míg ellenben a népgyűléseken nem léteznek a beszédek sem házszabály, sem elnök sem hatóság.” És hozzátesszi: „Határozatlan rosszjárt ezen modort nemcsak a jó illés és a törvényesség magaslatairól nézve, hanem erkölcsileg és politikailag is.”

Továbbá, t. képviselőház, ugyancsak kedden, tehát még nappal az én cikkem megjelenése előtt e

megfelelő társadalmi elhelyezkedéshez szükségeselek lettek volna. És talán nem csalódom, ha kifejezetten adok annak a gondolatomnak, hogy a szertelen lelki és testi erőfeszítés veszedelmébe sorsának ez a tragikum kergette, nem talárván nyugvópontot, ahol csak egy pillanatra is annak érezhetné volna magát, aki valójában volt. Lelkének örök lázában felemészette porhüvelyét is s most tavasz nyílta a természet csodavető ereje dönti el a kérdést, hogy vajjon halálkés-e a Dankó Pista hosszú betegsége, vagy csak játék a halállal.

De van még a Dankó szomorú sorsának egy véghetetlen részvételmű, szerencsétlen részese. Az édesanyja. Egyetlen fia Dankó az egyszerű áregyszonynak, aki keserves panaszokkal mondotta el nekem, hogy vége a Pistának, de vége neki is, mert amíg egészséges volt, gyámolította, de halála után elhagyott lesz egészen, mivelhogy Pista a csengődi szőlőt mindenestől elhagyta a feleségének.

— Végam van neköm egészen, tekintetős uram, — szólt hozzám a szegény áregyszony, könnybe lábadt szemekkel, — mert ha möghal szegény Pista fiam, mögmarad utána az országnak a nagy név, neköm mög a gyerkőtelenség, mög a nagy nincsetlenség.

Az édesanyját nem tudtam egyetlen szóval sem vizsgálni; de átérztem minden édesanyjának azt a tragikumát, hogy minél nagyobb szárnnyalással emelkedik dicsőségben a gyermek s minél közelebb gyermekévé válik egy egész nemzetnek, annál kevesebb marad meg belőle a szülő édesanyjának. Innen vizsgálom tehát az öreg Dankónét:

— Ne sirjon, néném-asszony, nem halt még meg Dankó Pista és ha az Isten is úgy akarja: egészségtől virul még az orcája.

lap egy cikke így végződött: (olvassa): „Már ez is elég ok volna arra, hogy ökos emberek hagyjanak fel a király személye és a korona elleni kötekedéssel a katonai javaslatok elleni oppozíció alkalmából. Sokkal erősebb és helyesebb oppozíciót lehet kifejteni a katonai javaslatok ellen, ha az uralkodóházat és a király személyét nem vonjuk bele sem a parlamentti heves vitákba, sem az utcai tüntetésekbe.”

Az az újság, amely négy nappal az én cikkem megjelenése előtt már antindinasztikus céllal gyarúsította ezt a mozgalmat, Rakovszky István ur pártjának hivatalos lapja — tessék ide nézni, — az *Alkotmány*. (Derűtlenség jobbfelől.)

És már most kérdem a t. képviselőháztól, hogy mi igazán dupla játék: az-e, hogy én újságíró és politikus vagyok, vagy az, hogy a képviselő ur saját párja lapjában ilyen eszméket hirdettet, de itt az antindinasztikus céllal látszatának védelmére kell ellenem én ellenem, aki az ő lapjával a kérdésben egy politikai irányzatban haladva, a koronát az utcai tüntetéseknek ártó befolyásától meg akarom óvni? (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Élnök az ülést berekeszti.

Ülés vége délután fél 4-kor.

BELFÖLD

Beregmelegvidéki küldöttség a kormányról. Beregmelegvidéki járásából ma délelőtt nagy küldöttség tisztelettel Széll Kálmán kormányelnök belügyminiszternél, Lukács László pénzügyminiszternél, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél és Láng Lajos kereskedelemügyi miniszternél, Barta Ödön országgyűlési képviselő vezetésével. Széll Kálmán kormányelnök belügyminiszternél Ilosvára, a járás székhelyére telekkönyvi hatósággal kapcsolatban adóhivatal és főokgyógyiszeriért kérék. Lukács László pénzügyminiszternél is az adóhivatal ügyében tisztelettel, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez azért folyamodtak, hogy az erdősítési kötelekbl a kerületben levő Schönborn-féle erdők egyrészt szabadítsa fel, hogy azt a környék lakossága legelőül használhassa, továbbá, hogy létesítsen a miniszter a járásban sajtótelepet és mintagazdaságot, egyuttal közönséget mondott a deputáció a földmívelésügyi kormányhoz a Borzsa vize szabályoztatásáért. Láng Lajos kereskedelemügyi miniszterhez azzal a kéréssel fordult a küldöttség, hogy a panasznapokon Ilosván hetivásárokat engedélyezzen és a polyankai hidat, amely a járás két részét egybekötö, építtesse ki. Ugy a kormányelnök, mint a miniszterek szívesen látták a küldöttséget, átvették a kérvényeket és megígérték a szóbanlevő ügyek sürgős tanulmány tárgyává vételét.

Tüntető küldöttségek Apponyinál. Ma ismét két nagy deputáció járt gróf Apponyi Albertnél a katonai javaslatok ellen irányuló föliratok átnyújtása végett. Az egyik küldöttség Szolnokról, a másik Orosházáról jött. A szolnoki leiratot mintegy százötven főből álló küldöttség hozta fel ma Budapestre, s egyenesen a képviselőházba mentek. A képviselőház elnökének Tóth János képviselő adta át a föliratot. Kreutzer Balázs és Mandel Sándor szolnoki ügyvéd intézett beszédet gróf Apponyi Alberthez, aki rövid beszéddel válaszolt neki, hangsúlyozva, hogy nyilatkozni nem lehet s kiemelve, hogy az elnöki pártalanságnak nem szabad a politikai kétszíniség látszatához vezetnie. A küldöttség tagjai megéjlenéztek gróf Apponyit, s aztán fölvonultak a képviselőház karzatára.

Az orosháziak százhetvenegy küldöttsége felkeltőkor érkezett Budapestre a nyugati pályaudvaron, ahol Veres József és Nesi Pál képviselők üdvözölték. Az orosháziak a képviselőházban egyenesen a karzatra vonultak, mert gróf Apponyi Albert csak félhárom után fogadta őket. A küldöttséghez csatlakozott Kossuth Ferenc is, akit a delegációs terembe való belépésekor, ahol a küldöttség gyülekezett, nagy éjlenzés fogadott.

Kossuth Ferenc lelkes szavakban köszöntötte a deputációt s megköszönte azt a támogatást, amelyben pártjának parlamenti küzdelmét az orosháziak most részesítik. Gróf Apponyi Albert jött most a terembe s az egybgyűltet zajos éjlenzéssel köszöntötték. Bikády Antal hosszas beszéd kíséretében nyújtotta át az Orosházán tartott népgyűlésnek kérvénybe foglalt határozatát. Gróf Apponyi röviden válaszolt, megköszönte a tiszteletet, hangoztatva pártalanságát és arra intve a küldöttséget, hogy bizalommal várják be a parlament döntését.

Apponyi beszédét a küldöttség zajos éjlenzése kísérte. Kossuth Ferenc ezután bemutatta az orosháziak vezetőit, akikkel Apponyi néhány percig beszélgetett.

Strossmayerék a katonai javaslatok ellen. Záróbból táviratozzák: Tegnap itt zárkőre érkezett volt, amelyen egy Horvátország pénzügyi függetlensége érdekében és a katonai javaslatok ellen össe-

hivandó népgyűlés módozatait vitatták meg. Az értekezleten sok ellenzéki képviselő volt jelen.

Dalmácia visszacsatolása mellett. Eszékről táviratozzák, hogy Milics Vinkó reichsrathi képviselő és spalatói polgármester egy ottani lapban kiraszkáll kedvenc eszméje, Dalmáciának a magyar korona országaihoz való visszacsatolása érdekében. Milics abból a tényből, hogy az osztrák kormány gazdaságilag elhanyagolja Dalmáciát, azt következteti, hogy Ausztriának az a szándéka, hogy lemond Dalmáciáról és ujra átengedi a magyar-horvát uralkomnak. Legfőbb ideje volna, — mondja Milics — hogy Magyarország komolyan kezébe vegye Dalmácia visszacsatolásának ügyét, mert a bécsi centralisztikus kormányzat teljesen megfosztja szabad mozgásától. Ez alatt a nyomozási rendszer alatt addig fogunk szenvedni, míg Magyarországgal nem egyesülünk.

Törvényeségi bírák az igazságügyminiszternél.

A tegnapi országos bírói kongresszus határozata folytán ma egy 25 tagu küldöttség kereste fel, a magyarországi I. folyamados bíróságok nevében, Plósz Sándor igazságügyminisztert, hogy a fizetésrendezési törvényjavaslattal szemben való állásoglalásukhoz a miniszter jóakarát kikérjék.

A deputáció tagjai délelőtt 12 órakor gyülekeztek a budapesti törvényeségi palota I. sz. felelővitei tanástermében. A küldöttség dr. Stipf Károly keoskemőti törvényeségi elnök vezetése alatt a következő bírákból alakult meg: Balogh Béla (Pancsova) Borsiczky Géza (Trensen), dr. Apor Lipót (Pécs), dr. Jékely Dániel (Kolozsvár), Barta Győző (Gyulafehérvár), Győry Sándor (Nagycsécsény), Apáthy József (Temesvár), Dózsa Ferenc (Torda), dr. Philipps Ödön (Eger), Nemes János (Besztercebánya), dr. Salánky József (Szabadka), Ferencz Sándor (S.-A.-Ujhely), Horváth Zoltán (Veszprém), Kepes Miklós (Nagyvárad), Gabel Gusztáv és dr. Ujfaluassy Dezső (M.-Sziget), dr. Perzel Adolt (N.-Várad), Német Antal (N.-Kiskinda), Alföldi Ede (N.-Beeskerek), Muráth Sándor (Pécs), Goldner Károly (M.-Vásárhely), Abraham Ignác (Káránszabes), dr. Visi Imre (Pécs) és dr. Bothos Gyula (Budapest).

Még a délelőtt folyamán fogadta az igazságügyminiszter a küldöttséget, mely a miniszternél, mint Bernát Géza és Mohay Sándor államtitkárnál tisztelettel. A küldöttség vezetője kifejezett adott az országos kongresszusra összegyűlt bírói kar bizalmának, melyely az igazságügyminiszter pártatlan belátása iránt viseltetik, melytől első sorban remélik a fizetésrendezési törvényjavaslattal a bírói karra nyilván sérelmes intézkedéseinek orvosását.

Dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter válaszában közönséget mondott a küldöttségnek megjelenéseért és annak szíves üdvözléseért. Ezután utalt a bírói hivatás rendkívüli fontosságára, valamint azon előkelő állásra, amelyet az ország tisztviselői közt a bírák foglalnak el, akik teljesen függetlenül és önállóan intézik a hatáskörükbe utalt ügyeket. Ezen magas tisztség hivatás betöltésének pedig legnagyobb előmozdítója a biztos anyagi helyzet. A kormány által benyújtott fizetésrendezési javaslat nagy haladást jelent ezen a téren és nagy részben megfelel azon óhajoknak, amelyeket a tisztviselők a fizetésrendezés ügye iránt tápláltak. Ebből a szempontból a törvényeségi bírákat illetőleg különös fontosságú, hogy a fizetésrendezésnél az osztrák mintával egy alapon állunk, ami a törvényeségi bírák óhajainak mindig öncsontja volt. Tudja azonban az is, hogy a javaslat egyes pontjai ellen még mindig lehet egyes jogosult kívánásokat támasztani, szől ez különösen a VIII. fizetési osztályba sorozott elsőfolyamodású bírák fizetésének rendezéséről, mely a javaslatnak egy gyengébb pontja. Tekintetbe kell azonban venni azt is, hogy már a javaslat szerinti rendezésnek keresztülvitele is rendkívül nagy és állandó terhet ró az államra. A miniszter ezután kiemelte, hogy a most elfogadott rendszer még mindig teljesítésre képes és reményének adott kifejezést, hogy idővel, különösen az alsóbb fizetési fokozatokban lévő tisztviselők létszámának lényeges osökkenése által itt ott még felmerülő sérelmek is orvosolhatók lesznek. A miniszter megígérte, hogy a memorandumot komoly megfontolás tárgyává fogja tenni, majd biztosította a küldöttséget, hogy a bírói kar érdekeit mindig szíven hordja.

A küldöttség ezután Mohay Sándor és Bernát Géza államtitkároknál is tisztelettel, akik szintén biztosították a küldöttséget, hogy úgy ók, mint az egész igazságügyi kormány a tisztviselők érdekeit minden tekintetben előmozdítani törekuszenek, és hogy mindig az lesz legfőbb óhajuknak, hogy a tisztviselők jogos kívánalmait lehetőleg teljes mértékben megvalósuljanak.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLFÖLD

A macedon reformakció. A *Novoje Vremja* azon megjegyzések kapcsán, melyeket Szell és Koerber minisztereknek nyilatkozataira tesz, arról a benyomásra beszél, melyet a reformjavaslat Szerbiában és Bulgáriában keltett. Az említett lap szerint Koerbernek nyilatkozatai csak visszhangja az orosz kormánynyilatkozat néhány markánsabb helyének, s éppen ezért nagy fontosságú és értékű. Mielőtt az orosz kommuniké megjelent volna, a reformtervezetet a szerbek és bolgárok csak rövid, kivonatossá sztrák jelentésből ismerték s ez magyarázza meg a csalódásukat. Most azonban, hogy látják a két nagyhatalom szuverenitását, ez jótékony befolyást gyakorol az ő hangulatukra. Az említett lap azt reméli, hogy a balkáni szlávok most már helyesen tudják mérlegelni a tervezetben kínálkozó előnyöket, egyet azonban — ami a Keleten nagy fontosságú — t. i. az első benyomást nem lehet többé eltörölni. Igaz, hogy a szerb és bolgár kormányok kezekedtek azért, hogy országaik okosan fognak viselkedni, de a Balkán-félszigeten a háborúnak vagy békének a kérdése sokszor apró esetlegességekől függ.

A szultán által engedélyezett amnesztia következtében Szalonikiben 128, az egész vilajetben pedig 500 politikai vétség miatt bebörtönzött bolgár bocsátottak szabadon. Mikor a fogház-igazgató összehívta őket a fogház udvarára s fölolvasta nekik a császári kegyelemlevelet, a bolgárok (állítólag) ebben a kiáltásban törtek ki: Padihsahin csok jasa! (Sokáig éljen a padisah.)

A macedon-bizottság szófiai épületében nagy lopás történt. Az épületer néhány nappal ezelőtt hivatalos posztot tettek és a belügyminiszter ezelőtt két nappal elküldte a rendőrönköket a bizottság irodájában levő iratok és pénz átvétele végett. A rendőrönök el is ment a helyiségbe, ahonnan azonban már előbb ismeretlen emberek az összes iratokat s a több millió (no talán nem volt ennyi!) frankot levő készpénzt elvették. A rendőrönök jelentést tett a belügyminiszternek.

Berlin, március 9.

A *National-Zeitung* írja: Az osztrák lapoknak azt jelentették, hogy német katonatisztek fognak belépni abba a keresztény csendőrségbe, amelyet Macedóniában Oroszország és Ausztria-Magyarország javaslatai szerint szervezni fognak. A német kormány mindenestre megmondolná a dolgot, ha német tiszteket olyan állásban kellene látnia, amelyben esetleg idegen hatalmasság ellenőrzésének volnának alávetve. Más-képp állna azonban a dolog, ha német tisztekről van szó, akik már most is török szolgálatban vannak. Ezeknek engedelmessékedniük kell a török porta parancsainak, ha a két reformhatalmasság is beleegyezik. Elvben bizonyára azt fogják szem előtt tartani, hogy legelőszörbű a keresztény csendőrtiszteket és altiszteket semleges államok, tehát különösen Svájc, Belgium, Németalföld vagy esetleg Spanyolország katonái közül kiválasztani.

Korum publicandumának visszavonása.

Tegnap, vasárnap, Trier valamennyi katolikus templomaiban a szószékről ünnepélyesen visszavonták dr. Korum trieri püspöknek azt a publicandumát, melyben az abszolúciót megtagadja azoktól a szülőktől, akik a trieri paritásos leányiskolába járatják a leányaikat. Ez a megtagadás kiterjedt volna természetesen a leányokra is, ha a gyónás alkalmával kiköttyantják, vagy kiviszik vala belőlük ezt a nagy bünt. A publicandum, mint a szószékekről való kijelentés mondja, meg nem történtnek tekintendő.

Trier, március 9.

Az a rendelet, amelyet tegnap a szószékről kihirdettek, így szól: A minisztereknek a képviselőházban tett nyilatkozatai és más közlemények szerint a királyi államkormány figyelembe venni szándékozik a katolikusok kívánásait a trieri iskolakérdésben. Ez okból a püspök, a szentatyával egyetértően, elrendelte, hogy szószéki hirdetményünk a változott viszonyoknál fogva meg nem történtnek tekintendő.

Berlin, március 9.

A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* a trieri hirdetményre vonatkozó jelentésekre a következőket jegyzi meg: Örülünk, hogy ez az ügy a püspöki hirdetmény visszavonásával elvesztette a nemzeti béke szempontjából aggasztó jelentőségét.

Török-görög szerződés. A török követ tegnap meglátogatta Deljanisz miniszterelnököt és közölte vele, hogy a szultán iradát ocsosított ki, amely a török-görög szerződés aláírását rendeli, amely szerződés visszaállítja a háború előtt való állapotot. Együttal közölte a miniszterelnökkel, hogy nemsokára

rendkívüli követség jön Athénbe, amely a királynak és a miniszterelnöknek át fogja adni a szultán által nekik adományozott kitüntetések.

A győzhetetlen császár.

Berlin, március 9.

A birodalomgyűlés tegnapi ülésének vége felé, a katonai költségvetés tárgyalása alkalmával Kunert szociáldemokrata többi közt élesen kikelt azon mód ellen, melylyel a német hadgyakorlatokat kezelik.

— Azt mondják, hogy a manővereknek célja a háborúra előkészíteni a hadsereget, mondá Kunert. Némely hadgyakorlat azonban nem egyéb játéknál. Emlékszem az 1898-iki *megkerülési manőverre*. Az egyik hadtestet a császár vezényelte, a másik pedig a Weser folyam tulsó partján állt. A császár két hidat veretett a Weserben s az átmenés eltartott...

Ballestrem elnök: Képviselő ur, nem engedhetem meg, hogy ön a császár katonai rendelkezéseit bírálja; ez nem tartozik az ön kritikája alá. (Bravó! jobbról.)

Kunert: Eddig egy szóval sem kritizáltam a császár rendelkezéseit...

Ballestrem elnök: De az a szándéka s különben is ily dolgokkal ne foglalkozzék fejtegetései közben; ez nem járja, ez nagyon messze vezetne.

Kunert: Abból a föltevésből indultam ki, hogy a manőver sokszor nem felel meg annak a komoly jellegnek, hogy a háborúra készítsen elő s ezt természetesen bizonyítani szeretném...

Ballestrem elnök: A császár személyét azonban nem szabad a vitába vonnia.

Kunert: Igyekeznék fogok ettől óvakodni. A 10. hadtest a Weseren két hidon ment át. Az ellenségnek elég ideje volt ezt az átmenetet észrevenni, mert hiszen tízenyole óráig tartott. Az ellenség azonban a 10. hadtest szándékát nem kélélt ki, bár a két hadtest közt alig volt a távolság nagyobb egy puska-lövésnél. Mikusch tábornok, az ellenséges hadtest (2. hadtest) parancsnoka nem vett észre semmit.

A földterítésszolgálatra elegendő lovassággal is rendelkezett, ennek dacára a császár a 2. hadtest balszárnyát meg tudta kerülni. *Igy szoktak győzni a mi manőverünkben*. Különbösen is ezeken a hadgyakorlatokon egy vörös fonál húzódik végig. Nagy lovassági tömegeket vonnak össze, rövid távolságra rohamot intézhetnek velük s ezzel fényes győzelmeket aratnak. (Nagyon jól a szocialisták padjain.) Pedig semmi kétség, hogy egy gyalogos-csapat, hacsak némileg is védi magát, a rohamra induló lovasságot halomra lövi. Ezeknek az operációknak az a céljuk, hogy a lakosságot előkészítsék az új lovassági követelményekre. Mert persze sok lovasistái állás kell, hogy a nemesség fiait lehessen hol elhelyezni.

Berlin, március 9.

A birodalomgyűlés a hadügyi költségvetést tárgyalja. *Carlinski* (lengyel) után, ki lengyel ifjakon e követtét igazságtalanságokat panaszolt föl,

Bebel szóváteszi a párbajozás miatt elítéltek megkegyelmezését. Ez a tény arculatosa a birodalomgyűlésnek. Bizonyos idő múltán minden elítéltek megkegyelmeznek. Azután felsorol különféle katonai bántalmazásokat, amelyeknek csak nagyon kis része kerül a bíróság elé. A hadbírószáki ítéletéknél különösen feltűnő, igen sok esetben szokatlanul enyhe a büntetés. Egyes esetekben a bántalmazás olyan vérlázító, hogy nyomorult fők, aki nem védekezik. Danzigban egy altiszt ráparancsolt egy közlegényre, hogy tássa fel a szájt, azután beleköpött és megparancsolta a többi katonának, hogy kövessék példáját.

Bebel elismeri, hogy a legfőbb katonai hatóságok sokat tesznek, hogy a bántalmazásoknak eljélt vegyék, de a rendeletek végrehajtása sok kívánnivalót hagy fenn. A legénységgel szemben támasztott követelések folyton fokozódnak, ennek azonban nem a kétvétes szolgálati idő hanem a sok felesleges kövételény az oka. A lovassági atakkokkal tartott hadgyakorlatokat a bel- és külföldön helytelenül fogják meg.

Gossler hadügyminiszter kijelenti hogy 1902-ben aktiv tisztek közt nem fordult elő párbaj. Párbaj-ügyekben a legfőbb bíróság csak az akták teljes ismerete mellett javasol megkegyelmezést. A hadügyminiszter igazat ad Bebelnek abban, hogy a bántalmazások ellen semmi büntetés nem elég szigorú. Az elvi bántalmazások száma csökkent. A törvényes intézkedések szerint minden üttést és lökést bíróság kell büntetni, míg azelőtt csak fegyelmi büntetést alkalmaztak. Ami a bántalmazások okait illeti az altiszteknél idegesség mutatkozik, ami általános jelenség az egész lakosságnál. Ha Bebel a külföld helytelenül kritikájára hivatkozik a hadgyakorlatokat illetőleg, ugy a miniszter azt tartja, hogy Németország hadgyakorlatainál nem számít a külföldi tetszésre. (Tetésés)

Thiedemann kijelenti, hogy a párbajt bizonyos esetekben teljesen elkerülhetetlennek tartja. Azt kívánja, hogy a közép és kisebb városokat lássák el helyőrséggel. Gossler hadügyminiszter azt válaszolja, hogy ezt az irányadó körök is kívánatosnak tartják. Hug a katonai hivatalnokok nyugdíj-viszonyainak szabályozásával foglalkozik.

Kunert kiegészíti a császármánőverekre vonatkozó fejtegetéseit és sajnálja, hogy nem áll hatalmában, hogy kritika tárgyává tegye azokat akik ez intézkedések középpontjában állanak.

Gróf Ballestrem figyelmezteti a szónokot, hogy ez a házszabályok szerint nem járja. Midőn a szónok a császár nevét illet em módon a vitába vonja és kritizálja az elnök intézkedéseit, rendreutasítja.

Kunert szeméretlenül az elnöknek, hogy lábbal tiporja a képviselők szólásszabadságát. Kunert folytatja és kijelenti, hogy az elnök kijelentéseivel nem törődik.

Gróf Ballestrem elnök harmadszor rendreutasítja a szónokot és meg akarja kérdezni a házat, vajjon a szónok folytathatja-e beszédét.

Kunert kijelenti, hogy eláll a szótól.

Gróf Roon polemizál Bebellel és kijelenti, hogy nem igen bánthat az bennünket, amit a külföldön mondanak hadseregünkről. *Südekum* újból szóba-hozza báró Feilitzsch esetét akit a Münchener Post gyávaasággal vádol.

Gossler hadügyminiszter kijelenti, hogy a leg-csekélyebb ok sinos arra, hogy báró Feilitzsch bátorságát, rátermészetét kétségbevonják és azt mondja, hogy szerencsénknek tartjuk, hogy a porosz hadseregben birjuk őt.

Oldenburg örömet fejezi ki Hildebrand főhadnagy megkegyelmezése lelett. Beszède további folyamán beves szóváltás fejlődik a szónok és Südekum között. Végül a tárgyalás alatt álló cimeket elfogadták és a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

HIREK

Budapest, március 9.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-ikéa uj

előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Lukács László pénzügyminiszter ma Bécsből visszautazott Budapestre. — Gróf Goluchowski közös külügyminiszter holnap este Budapestre érkezik s két-három napig marad fővárosunkban. — Barsony János egyetemi tanár ma dében tette le a nyilványos rendes tanári esküt az egyetem tanácsa előtt.

— A király Budapesten. A király ma reggel csöndes misét hallgatott s azután visszavonult. Tíz órákor általános kihallgatást adott, amelyen megjelentek:

Windischgrätz Lajos herceg lovassági tábornok, Berzevicsy Albert, báró Jósika Samu, gróf Karátsonyi Jenő, gróf Pálffy István és gróf Wenckheim Frigyes valóságos belső titkos tanácsosok, gróf Nádaedy Ferenc főpap, Tamás grófjal, Jaquet Domokos és Városcopy Gyula püspökök, Rákost Jenő főrendiházi tag, Almássy Géza báró Ambrózy Béla, Barcsay Géza, Barcsay Andrá, gróf Coudenhove Károly és báró Vécsey László kamarások, báró Kun Ötő rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter és báró Giskra Károly követ-ségi tanácsos, Clair Gyula altábornagy, báró Feilitzsch Berthold, Osztrouczky Géza és báró Wesselényi Miklós főispánok, Imrédy Kálmán és Jovánovics István udvari tanácsosok, Eckensberger György és Nagy Viktor ezredesek, Biró Tamás, Emmerling Vilmos, Fest Kálmán, Márk Károly, Mencer Lajos, Ruffy Pál, Szobovits Lajos és Tornay Béla miniszteri tanácsosok, Le Gay Béla őrnagy dr. Lingsch Árpád főtörzsorvos, Rémi Zsigmond törzsorvos, Yull Alfréd százados, Anders Emil százados, Ghyecz Emmy és Tornay Cécile alapítványi hölgyek, Károly János címzetes püspök, halmi Deutsch Sándor, az Osztrák-Magyar Bank főtanácsosa, Sturm Albert szerkesztő, dr. Freysinger Lajos, Kosovác Fridolin és Mide József királyi tanácsosok, dr. Gerenday György jogügyi tanácsos, Györgyi Kálmán, az Ipar-művészeti Társulat főtitkára, dr. Pantocsek József körházi igazgató, Passy-Cornet Adél zeneakadémiai tanár, Raninger Vilmos bányatulaajdonos, Radó Vilmos tanító-képzőintézet igazgató, báró Ragályi-Balassa Ferenc főbírókocok, Várady Tivadar főigazgató.

Ő felsége a király jelenlegi budapesti tartózkodása alkalmából e hó 19-én adja az utolsó általános kihallgatást, alkalmasint ugyan-e napon utazik ő felsége Bécsbe. Májusban a király alkalmasint ismét hosszabb tartózkodásra Budapestre jő.

A budai királyi várpalotában ma délután 6 óra-kor katonai ebéd volt, amelyen ő felségén kívül jelen voltak: herceg Windischgrätz lovassági tábornok, Steinger, gróf Attens és báró Weigl altábornagyok, Ludmann és Melzer vezérőrnagyok, dr. Zeginger vezér-törzsorvos, Ober vezérhadbiztos, Blaschka, báró Hauer, Busek, Krauss, Drachsel, Ennenkel, Bock, Nikic és Wieber ezredesek, Hochenburger ezredes-hadbíró, herceg Liech-

tenstein Rudolf, gróf Paar lovassági tábornok és Bolfras tábornagy főhadsegédek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, aradvári Könyg Karoly osztrák-hercegi, dr. Kerzl udvari orvos, lovag Höhnelt korvettkapitány, báró Apor őrnagy és Gozami mári őrnagy szárnysegédek, Margutti százados, a katonai iroda egy tisztje, az aróire-testőrség, a m. kir. testőrség osztályainak és a gyalog-testőrszázad parancsnokai és az őrpáncsnokok.

— **A hetvenéves Fejérváry.** Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter e hó 15-én tölti be hetvenedik életévét. A miniszter barátjai és tisztelői, amint halljuk, e születésnapot nem most, hanem József főhercegnek, a honvédség főparancsnokának születésnapjával egyidejűleg, május végén fogják megünnepelni.

— **Edvárd király utazása.** Lizsamból jelentik, hogy Edvárd angol király áprilisban meglátogatja a portugál udvart. A látogatásnak csak családi jellege lesz.

— **József főherceg az Iparegyesülethez.** Az Országos Iparegyesület feliratban üdvözölte hetvenedik születésnapja alkalmából József főherceget, aki tudvalevőleg a védnöke az egyesületnek. Erre a felíratra a következő válasz érkezett ma az egyesület igazgatóságához:

Fogadja az Országos Iparegyesület igazgatósága legbensőbb és legzsináltbb hatálat azon szavazás üdvözlőlevelét, melyekkel 70. születésnapomra megjelentek és melyek szívem mélyében életem visszhangra találtak és legyen az igazgatósági meggyőződve igaz ragaszkodásom érzelmeiről, melyekkel maradok Fiumbén, 1903. március 6. Öszinte tisztelője

József főherceg.

— **Láng Lajos Pozsonyban.** Pozsonyból jelentik a Magyar Távirati Irodának: Láng Lajos kereskedelmi miniszter tegnap este ideérkezett és ma délelőtt mint világi elnök résztvett a pozsonyi evangélikus esperesség gyűlésén, melyen folyó ügyeket intéztek el. Láng miniszter ma délelőtt dejeunerre volt hivatalos Frigyes főherceghez és Izabella főhercegnőhöz. A miniszter az esti gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

— **Az újságírók szabadság-lakomája.** A Budapesti Újságírók Egyesülete az idén is megünnepeli a szabadságra kivívásának emléknapját. Március 15-én a Panónia-fogadó külön éttermében rendezte sajtószabadság-lakomáját.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** Széll Kálmán miniszterelnök és neje ma délután 6 órákor ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: báró Majláthy László, Fabiny Theofil, Matlekovits Sándor, báró Dániel Ernő, Mohay Sándor, Kornfeld Zsigmond, Baghy Béla, Bauer Antal, Bauer Mihály, báró Bánkhy Antal, Bemzaky Árpád, gróf Bethlen Sándor, Förster Ottó, Jospovich Géza, gróf Karátsony Aladár, Károlyi Antal, Maróthy László, Pildner Ferenc, Rákosi Viktor, Schmidt József, Simonyi-Semadam Sándor, Szajbely Gyula, Tisontai Soma.

— **Politikai azer.** Amint országgyűlési tudósításunknak bevezető részében is jeleztük, a Vészi József és gróf Zichy Jenő országgyűlési képviselők közt a mai ülésen támadt incidensnek csak a politikai részét intéződtől el Vészi leiszólásával, a személyes részét ellenben lovagias uton fogják befejezni. Vészi József ugyanis megbizta Gajary Géza és Sacelláry György képviselőket, hogy gróf Zichy Jenőtől sértő nyilatkozatait elégtételt kérjenek.

— **Elišeher tanár ünneplése.** A budapesti orvosok szövetségének a választmánya, dr. Schwartzner Ottó udvari tanácsos vezetése mellett, ma délután küldöttségileg adta át Elišeher Gyula tanárnak a dísztag-sági oklevelet. A nagyközönség egyrésze csak azt tudja az ünnepről, hogy kitűnő hírű, jeles orvos, a másik rész mint a képzőművészetek lelkes hozzáértő műbarátját ismeri, amennyiben neki orvoslárához volt az őszszel rendezett pályaszabású képiállításban. Az orvosvilág Elišeher tanárt mint az orvosi közügyek fárdatatlan, ügybuzgó harcosát becseüll nagyra, akinek különösen az orvosok nyugdíjalapjának megteremtése körül vannak nagy érdemei. Ezért választotta meg őt az orvosszövetség a dísztagjává.

— **Zola hagyatéka.** Párisból táviratozzák: Az árverési csarnokban ma délután kezdtek meg a Zola Emil hagyatékaéhoz tartozó ingóságok és műtárgyak elárverését, mely öt napig fog tartani. Ma 38.790 frank folyt be. Egy képpel ellátott kézírati breviáriumért, mely a XV. századból származik, 4700 frankot fizettek.

— **Márciusi ünnep.** Az Ügyvédelmők és Joggyakorlók Országos Egyesületének március 15-iki ünnepélye nagyszabásúan igérkezik. A programot az elnökség most már véglegesen a következőképpen állapította meg: 1. Elnöki megnyitó: tartja dr. Wolfner Pál. 2. Költemény: szavalja Jászai Mari. 3. Ünnepi beszéd: tartja Bedöly Ákos országgyűlési képviselő. 4. Költemény: szavalja Török Irma. 5. Költemény: szavalja Ábrányi Emil. Az ünnepély az Újváros háza közgyűlési termében délelőtt 1/2 órákor lesz megtartva. Az érdeklődés olyan nagy, hogy az elnökség felkéri

mindazokat, akik családtagjaik vagy ismerőseik részére meghívót, mely egyuttal beléptijegyűl is szolgál, igényelnek, hogy azokat minél hamarabb váltsák ki az egyesület helyiségében (Váci-körút 22) a hivatalos órák alatt.

— **Waldeck-Rousseau akadémikus.** Párisból jelentik, hogy akadémiai körökben egyre tárgyalják, hogy ki lesz Paris Gaston utóda az akadémian. A jelöltek között Waldeck-Rousseau is emlegetik.

— **Báró Rothschild betegsége.** Nápolyból jelentik, hogy báró Rothschild Naániel á'apotában veszedelmes fordulat állott be. Bajához újabban orbánc járult s a betegnek állandó láza van. Újabb távirat szerint a báró állapota javult, fájdalomi enyhültek, az orbánc oszlik s a beteg majdnem egészen láztalan.

— **Wölfling Lipót regénye.** Wölfling Lipót szerelmének, így írják Bécsből, vége van. Vége van, mert Wölfling Lipót lemondott arról a tervéről, hogy nőül veszi Adamovics Vilma kisasszonyt. Ezzel indokolja a hirtörzés az idill végét. Az idill fölblomlásának okául pedig a szegénységet nevezi meg. A volt főhercegek elfojgyott az aprópénze, Adamovics kisasszony pedig szegénységben nem tud megélni s így otthagyja kedvesét s visszatér a színházhoz.

Mindkettőjüknek magánügye ez a szerelem. Még a szakítás is a kettőjük dolga. A szegénység pedig csakugyan a legrivább ügyük kettőjüknek. Ha mégis úgy volna, hogy a nyomorúság el tudja választani őket, akkor abból csak az a tanulság, hogy a főherceg gyöngé polgárnak s Adamovics kisasszony gyöngé lett volna hercegnőnek. Az idillért pedig kár. A nyársalógarók diadalkiáltást fognak hallatni!

— **Bitó István a ravatalon.** Bitó Istvánnak, Magyarország volt miniszterelnökének holtestét ma a ravatalra helyezték az Andrássy-ut 70. szám alatt levő palotában. A lakásnak az Andrássy-utra néző szárnyát gázszempába borították s a hálósóbat, ahol a ravatal áll, gazdagon ékesítették délszaki növényekkel. A halott még nyitott érckoporsóban fekszik; arcán nem látszik meg a nagy szenvedéseknek semmi nyoma. Az égő gyertyáktól övezett kőszobában a piros bársonypárnán Bitó csillogó öndjei vannak elhelyezve. Az özvegyen és a rokonságn kívül ma délelőtt koszorút tettek a ravatalra. A magyar királyi kormány, a magyar királyi miniszterelnökség Beseherdij Viktor, Szent-Ivány Zoltán és mások. Személyesen fejezték ki ma délelőtti részvétüket: Darányi Ignác földmívelési miniszter, gróf Szichy Nándor, Szemerecsányi Pál püspök, aki a beteg Samassa József égeri érsek részvétét is tolmácsolta továbbá báró Majláthy László, Szemerecsányi Miklós, Tomcsányi apát, Lyka Döme és mások. A beszentelés kedden délután negyedél órákor lesz.

Az elhunyt államférfi özvegyéhez tömérdek részvétávirat s levél érkezett. Az elsők között volt a királyi részvétávirat, mely a következők szól:

Excellenciánál férjenek. Isteben boldogult Bitó István urnak elhunytá fölött mélyen megindulva, ó császári és királyi apostoli felsége nekem legkegyelmesebben meghagyni méltóztatott, hogy kifejezést adjak excellenciának e súlyos veszteség fölötti legmagasabb és legmelegebb részvétnék.

Paar lovassági tábornok.

Plósz Sándor igazságügyminiszter a következő részvétáviratot küldte:

Kegyelmes asszonyom! Engedje meg nagyméltóságot, hogy immár dicsőült emlékü férjének elhunytával nagyméltóságodot éri mély gyászban saját, valamint az igazságügyminisztérium tisztviselői karának mélyen érzett igaz részvétét lezhessem ki. Az ő halálát hálás kegyelettel gyászolja Magyarország igazságügye, melynek iennöki szellemű vezetője volt; emékezetét hálásan őrzik meg az egész ország, melynek kormányát nehéz időkben áldástozóan vezette. A nemzet kegyeltes részvéte legyen vizgasza kegyelmes asszonyomnak özvegyi bánatában.

Fogadja, kegyelmes asszonyom, kiváló mély tiszteletem nyilvánítását.

Plósz Sándor.

— **A tegnapi népgyűlés következménye.** A Hircsarnok illetékes helyről értesül, hogy Rudnay Béla főkapitány Tóth Lajos kerületi kapitányt felelősségre vonja, mert a tüntelő menetet az ablakbeverések után nyomban nem oszlatta fel.

— **Az orvosgyűletemről.** Az orvoskari tanártestületnek legutóbb tartott ülésén töltötték be az egyes tanszékeknél megíresedett állásokat s határozatok nébány ösztöndíj odaítélése dolgában is. Az első belgyógyászati klinikához első tanársegédnek dr. Benedikt Henriket, második segédnek dr. Kövesi Gézát választották meg. Az emekörtani klinika első segédje dr. Décsy Károly, második segédje dr. Hudoverny Károly lett. A bőrkörtani tanszék mellé a tanártestület gyakornokká Apaticzky Sándor és Tóth Gyula doktorokat választotta meg. — Elhatározta a tanártestület, hogy a horvátországi illetőségű orvosnagyalgatók részére rendszeresített 600 koronás ösztöndíjra Kuber-Durban Ágost első éves, az 1800 koronás ösztöndíjra, melyet báró Wodianer Albert tett. Pinter István II. éves hallgatót hozza javaslatba a közoktatásügyi minisztériumnak, felterjesztést tesz végül arra, hogy a Besán-tele 500 koronás ösztöndíjat a szigorlati évre is Schwarz Illés V. éves hallgató tartassa meg.

— **Millió ingyen-ebéd.** A közjótékonyaság történetében ime a számok is kezdenek már dominálni. A szám, melyről szó van, az abszolút nagy összeg, az a fogalom, melyről bámulva szoktak beszélni az emberek: a millió. Millió ebédről számol be ugyanis a budapesti nyolcadik kerületi általános közjótékonyasági egyesület, amely e hó 15-én, vasárnap délelőtti féltizenegy órákor díszközgyűlést tart, hogy megünnepelje azt a nagy alkalmat, mikor népkonyhájának tüzhelyéről a milliomedik ebéd jut a szegényeknek.

Valóban, márciusi ünnepeknek szebbet, a mai társadalmi rend keretében, képzelné sem lehet. A szociális lelkiismeretnek most már nemcsak megmozdítását, de nagy sikerrel is jelenti ez a ünnepe s ez a március tizenötödiki ünnepe csakugyan nagy és lélekemelő ünnepe lesz.

A Józsefvárosi Közjótékonyasági Egyesület jubileumi meghívójával egyidőben kaptuk meg az egyesület évkönyvét is, amely az 1902-ik év tevékenységéről számol be s melyet az alábbiakban ismertetünk:

Az egyesület a munka nélkül leröket foglalkoztatja, az éhezöket ebédrel látja el, a rubátlanokat fölruhazza, az egyébként segítségre szorulókat készpénzzel segíti s végül gondoskodik a szegényebb népi szellemi szórakoztatásáról is. Népkonyhájában az elmúlt évben 210.764 ebédet adott ki, ebből 167.384 adagot ingyen. Fölruházott 57 lemlőt és 557 gyermekét, készpénzzel segített 297 egyént 1870 koronával, foglalkoztató-műhelyében 14.796 munkátlan dolgozót, akik munkabér címén 7994 korona 78 fillért kaptak. A munkás-kaszinó 60.663-an látogatták, akik 41.077 könyvet vettek ki olvasásra. A népkonyha az elmúlt évben diák-asztalt létesített, amelynél a legszegényebb középiskolai tanulók és egyetemi hallgatók 32 fillérért jó ebédet kapnak. Az egyesület sokirányú tevékenységében a kisebb iskolásgyermekokról sem feledkezett meg, kik közül 600 legszegényebb a külsőbb iskolákban minden reggel egy pohár tejet és egy zsemlet kapott. Az egyesület a foglalkoztató-műhelyben előállított apró fából az elmúlt évben 265,892 csomót adott el 5817 korona 84 fillérért.

— **Halálozás.** Dr. Gonda Zsigmond fővárosi hittanár ma harmincegy éves korában meghalt. Az elhunyt tagja volt a fővárosi iskolaszéknek, hivatatást buzgón teljesítette és irodalmi téren is működött, különösen külföldi lapokba írt beces ismertető cikkeket magyar művészekről. Goldberger Simon, a pesti izraelita hitközség érdemes hitoktóája fiát gyászolja a megfogalomban.

Gróf Vay Daniélné Sennyei Amália tegnap Budapestben meghalt. Holtestét ma délután szentelték be a VII. ker. Garay-ter 11 számú gyászházban a római-katolikus egyház szertartása szerint s onnan Páncinba szállították, ahol a családi sírboltban örök nyugalomra helyezik.

Nagy részvét mellett temették el ma délután néhai Tomcsányi László volt országgyűlési képviselőt a zöldfa-utcai grászházból. A végzettségadásra előkelő gyászölös közönség gyűlt egybe, mely a ravatalos termet szűfoglalás megtöltötte. A gyászölös sorában ott voltak: gróf Apponyi Albert képviselőházi elnök, Tallán Béla alelnök. Csavossy Béla házagny és számos országgyűlési képviselő, továbbá Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója és Beseherdij Viktor miniszteri tanácsosok, Firczak Gyula munkácsi püspök Földes Béla megyeiეთem tanár, Kapossy József, a Szent István-Társulat igazgatója és sok más előkelőség. A beszentelés Kirner plébános végezte nagy aszisztenciával, mely után az entreprise emberei a koporsót elhelyezték a gyászhintóra és megindult a menet a kerepesi temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték.

Állalános részvét mellett kísérték örök nyugalomra helyére Weinszisz Józsefet, a Józsefváros volt helyettes előljáróját is. A konti-utcai gyászházban megjelentek: Bereczvitz Albert v. b. t. tanácsos és Heltai Ferenc országgyűlési képviselő, bottai Havos József kir. tanácsos, Hanvai Sándor ker. előljáró, Úrs Nándor rendőrtanácsos, stb. A beszentelés Kanovich Béla apátplébános végezte fényes papi segédlettel, mely után a négyesfogatu diszhinton a kerepesi-uti temetőbe vitték s örök nyugalomra helyezték a családi sírboltban.

— **Nők küldöttsége a kormánynál.** Az állami tanítóképzésde tanítóknál sorában mozgalom indult meg a tisztviselői fizetésrendezés dolgában. A tanítóknokt ugyanis, akik magasabb női iskolákban tanítanak és nagyobb részt benniakok az intézetnek, tebát több a hivatalos teendőjük is a férfiaknál, az a sérelem érte, hogy a férfiaknál — a fizetésrendezési javaslatban — jóval csekélyebb fizetésben, jóval mostohább elbánásban részesültek. Míg az elemi, polgári és polgári tanítóképzésdei női tanárok ugyanolyan rangban vannak, mint a velük egyenlő hivatású férfiak, addig az elemi tanítóképzésde női tanárai a polgári iskolai tanítóknokkal egy sorba kerültek, tebát lelokozottak. A megindult mozgalom eredményeképpen a tanítóképzésde tanítóknok fölirattoltintétek Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, valamint a képviselőház pénzügyi bizottságának tagjaihoz, egyuttal küldöttségileg is tisztelegtek a mérvadó tényezőknél, első sorban Wlassics miniszternél, aki jóindulattal fogadta őket és kitálatba

A kongregációk büneiből.

Budapest, március 9.

Hirt adunk arról a bűnpöről, mely a nancyi főbírósági bíróság előtt folyt le s melyet egy Lecoanet nevű vak leány indított a Bon-Pasteur női szerzet ellen. A panaszos avval vádolta az apácákat, hogy évtizedeken át ingyen végeztették vele nehéz munkákat, mindaddig, míg belovakult s aztán minden kártpótás nélkül kitélték az utcára. A panaszos leány személynéjének elvesztéseiről s egészségének megromlásáról, valamint tizenhét évi munkájáért követelt kárpótást a francia bíróságtól. A nancyi püspök nyilvánosan állást foglalt a Bon-Pasteur-nének ellen s főbíróságot jelezte ki affülvit, hogy az apácák a gondjaira bízott gyermekek munkáján élőküdnék és uszoráskodnak. A hivatalos vizsgálat s a zárda régi növendékeinek vallomása némitó képet tártak föl a zárda belletéről s az ugynevezett *sweating-rendszerről*, amelyet az apácák zárdaikban meghonosítottak. A bíróság terjedelmes ítéletben megindokolta, hogy Lecoanet kisasszony állításait és vádjait minden ponton beigazolta s ezért a Bon-Pasteur-zárdát tízezer frank kártérítésre és az összes perköltségek viselésére ítélte.

Alig oszodott fel Franciaország a Bon-Pasteur hallatlan embertelenségei miatt támadt izgalomból, már s újabb kolostorbeli embertelensége híre járja be a francia sajtót.

Néhány évvel ezelőtt Párisban meghalt egy özvegyasszony és négy árva gyermeket hagyott maga után. Az árva gondozását a legidősebb leány, a tizenhétéves Róza vállalta magára s hősies küzdelem kezdve az élettel, lérfának is dicsőségére váló erélyvel kereste meg testvérre számára a mindennapi kenyeret. E küzdelem idején ismerkedett meg a leány egy francia szerzetessel, aki legott főcsapott a leány földi gondviselésére s azt a tanácsot adta, hogy Róza adja a gyermekeket az Ille-et-Villaine megyei kolostorba. Megígérte, hogy a tizenéves Jeanne és a kilencéves Blanche a legjobb elbánásban, szeretetteljes gondozásban fognak részesülni. Róza hajlott a szóra. Boldog volt, hogy könnyíthet terhein és súlyos gondjain. Testvéreiket elvitte a zárdába s aztán boldog volt, mikor egyre-másra érkeztek a levelek, melyekben csak arról volt szó, hogy Jeanne és Blanche jól érzik magukat, egészségesek, tanulnak és fejlődnek. Egy napon Róza elutazott, hogy felkeresse testvéreit s e látogatás alkalmával föltűnt neki, hogy a gyermekek milyen halványok és betegesek. Kérdést tett a dolgot okai felől, de megnyugtatták, hogy abban a korban vannak éppen most a gyermekek, amelyben fejlődési zavarokkal küzdenek.

Két hónap múlt el a látogatás után, mikor a gondos Róza levelet kapott a zárdába. E levélben arról értesítették, hogy a kis Blanche hirtelen megbelegetett s állapota olyan veszélyesre vált, hogy a jószívű néniék nem merik tovább a zárdában tartani. Elhatározták tehát, hogy egy apáca kíséretében Párisba küldik.

Róza türelmetlenül ment a pályaudvarra s néhány ismerőse társaságában várta a Bretagne vidékéről jövő vonatot. A kocsiból nem Blanche lépett ki, hanem a gyermeknek meggyőzően elősigázott anyúka, egy vértelen, agyonkínzott gyermek. A nyomorék gyermeket egy apáca kísérte. Kiderült, hogy ezt a beteg gyermeket tizenöt óra hosszat utaztatták és, mint a kocsi többi utasai tanusították, ez idő alatt semmi ételt nem adott a gyermeknek az apáca. A gyermek fején sebhelyt vett észre Róza, megkérdezte az apácát, hogy mi okozta a sebhelyt. Az apáca öblit-hatolt. Végre kiderült hogy a holtbeteg gyermeket vérsre verték a kolostorban.

A pályaudvar népet ez a hallatlan embertelenség annyira dűbbe hozta, hogy el akarta venni a kísérő apácát, aki a haragos emberek elől gyorsan emelkedett. Toll nem tudja leírni, milyen állapotban találták a szerencsétlen gyermeket közelebbi vizsgálat után. Alsó ruhái lerothadtak a testéről, amelyen számtalan véres sáv húzódott végig. A szegény gyermek elmondta, hogy négy napon át inni semmit se adott neki. Néhány nap múlva a gyermek Párisban meghalt.

A másik leányt akkor szintén elhozta Róza; az is nagybeteg lett meg. Szörnyű kínzásokról rántotta le a leplet ez a gyermek. 18 óra hosszat dolgoztatták napfényben és többi társnőit. Azután pinóbe zárták éjjelre. Ételit keveset, de olmosvégű korbáccsal verést sokat kaptak. Imádkozni szabad volt, de szabadba menni játszanı soha.

Róza súlyos testisérítés címén feljelentést tett az apácák ellen és most a törvényték nagy erélyvel hozzáátott a vizsgálathoz.

FŐVÁROS

(*) A konverzió a közgyűlésen. A fővárosi törvényhatósági bizottságának ma rendkívüli közgyűlése volt a huszonötmillió költséges konverziója dolgában. A belügyminiszter tudvalevőleg megemissitette a február 13-án tartott rendkívüli közgyűlésnek azt a határozatot, amelyel kimondotta a közgyűlés, hogy a 25 millió forintot költséges 4/5 százalékos kötvényeknek 4 százalékosá váló konverziójára vonatkozólag a Pesti hazai első takarékpénztár és a Magyar jelzálog-hitelbank együttes ajánlatát elfogadja.

A határozat megemissitése formai okokból eredt s nem magára az aktusra vonatkozott, mert hiszen a belügyminiszter kijelentette a leiratban, hogy a közgyűlés határozatának az előnyös célszerűtől készséggel elismeri. A formai hiányosság az volt, hogy a rendkívüli közgyűlést nem hívták össze idejében, hogy továbbá nem volt jelen száz bizottsági tag. A tanács tehát most, mivel a két pénztézet a 97-50 arányammal való átvételre vonatkozólag tett ajánlatát továbbra is fönntartotta s a költsönügyi bizottság javasolja ennek az elodagászt, azt az előterjesztést teszi, hogy az ajánlatot fogadják el.

Ezt az ügyet tárgyalta a mai rendkívüli közgyűlés, Márkus József főpolgármester elnöklése mellett.

A napirendetérés előtt bejelentette az emök, hogy Karsichóe János lemondott a bizottsági tagsági tisztéről. Helyébe a legtöbb szavazatot kapott Reichfeld Izidor lép.

Kasits Péter, a legutóbbi közgyűlésen történetekre hivatkozva, fölemlíti, hogy Dobrovizky Ágoston egy közbeszólással azt kiáltotta felé, hogy Kasits nem szavazhat, mert érdekelt fél, tanító-részvényes. A midőn megkérdezték tőle, hogy miként értelmezi ezt a kifejezést, azt válaszolta, hogy: Kasits leány tanító. Főlkéri tehát most Kasits a főpolgármestert, döntse el, vajjon ő iskola-ügyekben inkompatibilis-e, vagy nem.

A főpolgármester kijelentette, hogy ebben az érdekeltségi viszony nem állapítható meg s így Kasics az iskolaiügyi kérdésben teljes joggal szólhat föl és szavazhat.

Ugyancsak Kasics Péter bemutatott egy listát a főpolgármesternek, azokról az érdekeltekről, akik a Pesti Hazai Takarékpénztár részvényesei. A főpolgármester kijelenti, hogy a listában két tévedés van, amennyiben sem Kölber Flóop, sem Steinhardt Antal nem részvényes.

Ezek után a főpolgármester megállapítja, hogy a mai rendkívüli közgyűlésen százal több bizottsági tag jelent meg s így a konverzió ügye tárgyalható.

Vasshóevits János tanácsos előadta az ügyet s aztán a főpolgármester — mivel szólásra senkisen jelentkezett — elrendelte a névszerinti szavazást. Szavazott 156 bizottsági tag, mindannyi igennel s így az előterjesztést egyhangulag elfogadta a közgyűlés.

(*) Budapest februárban. A főváros közigazgatási bizottsága ma tartotta rendes havi ülést, amelyen a tanfelügyelő a tiszti főorvos, a főkapitány és a kir. tanfelügyelő terjesztették elő jelentéseiket:

Az adófelügyelőség kimutatása szerint a múlt hónapban a polgárság 7,527,498 korona adót fizetett. Az idén februárban 256,354 korona adóval fizettek többet, mint tavaly februárban.

A rendőrség jelentése kiemeli, hogy a közbiztonsági állapotok általában kielőgítőek voltak. Február hónapban 1634 bűncselekedet nyomozászt fejezte be a rendőrség; ezek közül 144 irányult az ember élete és testi épsége, 1431 pedig a vagyon ellen.

Dr. Schermann Adolf tiszti főorvos azt jelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy a fővárosban a közegészségügyi kedvező volt. A ragadós betegnek száma s a halálozás jelentékenyen csökkent. A múlt hónapban Budapestben született 1766, meghalt 1122 ember. A kórházakban 10,210 lekvő és 1581 járó beteget gyógyítottak. A menedékházakban 23,341 férő, 2190 nő és 139 gyermek kapott hajlékot.

Dr. Veredý Károly tanfelügyelő a főváros iskoláinak tava-nyi működéséről szóló jelentést mutatta be. A tanítás eredményével meg volt elégedve a tanfelügyelő s nagy elismeréssel nyilatkozott az főváros áldozatkészségéről. Mint minden esztendőben, most is megszűrtette a tanfelügyelő az iskolafelügyelők névszerinti öszszelírását. A magyar nyelv tanításáról szóló törvény végrehajtásáról szólva, fölemlíti a tanfelügyelő, hogy a fővárosban olyan tanító ak'a'azva ninos, aki a magyar nyelvet oktani képes nem lenne. Nem magyar nyelvű iskola három volt: az ágostai evangélikus tót-magyar és a két görög-keleti szerb-magyar, de a magyar nyelv tanítása ezekben az iskolákban is megfelelt a törvény követeléseinek.

(*) Az iparostanone-kiallítás. A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg felhívta a fővárost, hogy az augusztus hó 20-ikán rendezendő iparostanonek és segédek kiállításán az iparrajziskolái és tanonciskoláival résztvegyen. Az ügyosztály javasolja, hogy miután a tanonciskolák szervezése csak most van folyamatban s ezért a kiállításon méltóan részt nem vehetne, azt ajánlja, hogy a főváros az iskolákkal ne vegyen részt a kiállításban, de ninos kifogással az ellen hogy az iskolaigazgatók közvetítsék és támogatassák a jelentkező résztvevőket. Az iparoktatási bizottságba Ágotai Lajos iparrajziskolai igazgató, dr. Veredý Károly tanfelügyelő, Györgyi Kálmán és Duma György igazgató felszólalása után elhatározta, hogy a kiállítás időszerteitnek, korainak tartja s ezért javasolja, hogy a tervezett kiállítás elhalasztassék 2-3 évre.

(*) Az ifjusági egyesületek. Az iparoktatási bizottság ma tárgyalta a kultuszminiszternek rendelkezését az ifjusági egyesületek létesítése tárgyában.

A miniszter az iparostanone-ifjuság számára főleg azok tanköteles koron túl levő részére oly egyesületeket öhat minden iskolában létesíteni, ahol az ifjuság kényezzer nélkül az iskola nevelő hatása alatt maradjon. Ez egyletek célja volna leolvasások, előadások, kirándulások rendezése, deások öalakítása stb. által nemes szörazokoztató és nevelő hatást gyakorolni az ifjuságra. Ily egyesület már létezik is a VIII. ker. iskolában s nagyon bevált.

A bizottság örömmel fogadta a miniszter tervét s Csepreghy János és dr. Veredý Károly tanfelügyelő felszólalására csak azt a módosítást tette, hogy az anyagi eszközök előteremtése részben a társadalom feladata lenne. A bizottság azt is elhatározta, hogy az iskolaigazgatókat felhívja, hogy ez eszméve: foglalkozzanak s keressenek összekötést a társadalommal.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Zenekari hangverseny. Az országos magyar királyi zeneakadémia nagy zenekari hangversenyét díszes közönség hallgatta ma este a Royal-szálló termében. Az intézet növendékeiből alakult orkeszter megiepő jelét adta haladásának magasabb művészi disziplína és színezés dolgában. A zenekar heggedüsei eddig is előkelő színvonalon állottak, de most valamennyi közreműködő instrumentum egyenlő készséggel és biztossággal támogatja, erősíti az öszszjátékot. Ilyen orkeszteri hallani nem közönséges élvezet. Ez a fiatal, friss zenekar nemcsak a lendületével, hanem a tudásával is imponál és igazán jeles bizonyítványt állít ki a zeneakadémia magas nívójáról. A siker orszózlánrészt természetesen az akadémiai orkeszter kitűnő karnagyának, Hubay Jenőnek kell juttatnunk, aki rendkívüli buzgalommal vezeti fiatal gárdáját, és finom ízléset, kiváló egyéniségének minden kedves kvalitását belé tudja vinni a törekvő növendékek játékába. Haydn szimfóniájának a második tételét régen élvezük úgy, mint ma este. A Büvés vadász nyitánya tüzes elánjával egészen fövillanyozta a közönséget és tömörked finom nemes tette érdekessé, megragadóvá Bizet Arlesiennejét, ezt a csodálatosan gazdag és szellemes francia muzsikát, mely invenzió és eredetiség dolgában egynemesen a Carmen zenéje mellett áll. Az énekes növendékek közül kettő lépett ma este a Royal-terem dobogójára: Büchler Irén és Sternheim Malvin. Büchler Irén (Ábrányiné egyik kitűnő tanítványa) Händel Rinaldojából énekelte egy k asszisztus áriát. Meleg, szép szoprán-hangja mély érzéssel és nemes patósszal tolmácsolta ezt a nagystíliú dalt. Nehéz feladata volt, mert ez az ária minden ízében klasszikus és a kifejezésben a legnemesebb egyszerűséget kívánja. Annál nagyobb dicsőrelet válik a fiatal énekesnőnek, (aki most járja az operai öszály második tanévét) hogy előadásában megvolt a Händel-féle ária nemessége és komoly, előkelő szárnyalása. Stíszterű szép énekét a közönség zajos tapsal és többszörös kihívással tüntette ki. Sternheim Malvin (az operai öszály harmadéves növendéke) Mozart Hangverseny-áriáját adta elő. Ez a részlet is klasszikus szint, lelket kíván az énekesnőtől: azt kívánja, hogy az előadó minden banális cikornyá nélkül, a stíl szépségével hasson a közönségre. Sternheim kisasszony ennek a feladatnak nagyon jól megfelelt és szintén zajos tetszésben részesült. Mindkét énekesnőmet a zenekar kísérte, finom diszkreációval. A mai lényes publikum sorában Wlassics közoktatásiügyi miniszter is helyet foglalt gróf Apponyi Albert, Gromon államtitkár és több más notabilitással együtt.

** Hangverseny. Az Inyenkenyer-Egyület, amely önzetlen lelkesedéssel és szinte példátlan sikerrel áll a fővárosi jótékonyaság ügyének szölgálatában, tegnap délután lényes hangversenyt rendezett a Fúharmoniai Társaság és a Zenekedvelők Egyesülete közreműködésével a Vigadó öszses termeiben. A magas művészi színvonalon álló koncert tiszta jóvedelme az Inyenkenyer-Egyület alapját szép öszszeggel gyarapította. A műsor első száma Goldmark: Sakuntala című nyitánya volt, amelynek izzó keleti szinompája és elragadó heve teljes mértékben érvényesült a filharmonikusok lendületes előadásában. Ezután következett Mendelssohn: Yalpurgisz-éje című hatalmas költeménye, amelyet oly ritkán hallhatni koncert-termeinkben. Az énekar és a zenekar óriási tömege fölött biztos kézzel uralkodott Bellonius Inre karnagy, aki a mű betanítása körül is nagy érdemeket szerzett Ismét gyönyörködünk a Zenekedvelők kórusának pompás hanganyagában és finoman árnyalt, szabatos előadásában. — Végül Saint-Saëns A viszözön című érdekes művét hallottuk, amely különös vegyülete a régi oratórium-stílnék és a legmodernebb zenei irányzatnak. Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk a szölisták

ról is: *Merényi Elza* szép szopránja sok drámái erőteljesen mutat. *Stark* urnó nagyon izléselesen bánik ál-hangjával, *Pichler Elemér*, az Operabáz fiatal tenoristája ritka muzsikálásiával az oratórium keretében is érvenyesül. — *Marchand János* ur pedig rokonszenves bassz-baritonját több, mint dilettánsi tudással kezeli. A közönség hálás lelkesedéssel tapsolt a közreműködőknek, különösen *Bellovic Imrénének*, a kintő karnagynak.

** *Márkus Emília*, amint Nagyváradról jelentik, kedden és szerdán az ottani *Szigligeti-színházban* fog vendégszerepelni. Ez előadásokra az összes jegyket előre elkapták.

** A *Budai Zenekör* folyó hó 9-én *Érdekes hangversenyt* rendezett buzgó karnagjának, *Eisvogel* Ferencnek vezetésével. A hangverseny fénypontja volt *Major J. Gyula* és *Neumanovics Dekner Janka* művészi játéka. Majornak klasszikus szépségű szonátáját adták elő s óriási sikert arattak. Ez a szonáta Major legsikerültebb művei közé tartozik; az allegro költői lendületű témái mesterien vannak feldolgozva, hegedű és zongora mint egyenrangú művésztársak; a mélabus andante gyönyörű kantilénája Dekner kisasszonynak bő alkalmat nyújtott, hogy szép tónusát bemutassa, a rondo pedig a maga pezsgő ritmikájával, lüktető elevenségével, eredeti magyar motívumával a szó szoros értelmében elragadta a közönséget. Az énekkarok és a zenekar előadta *Grieg* Norvég-dalait, *Jensen* Tündér-dalait, *Eisvogel* Szerenádait, *Hübner*: „Nem nézek én” című líráikarát és *Vilmos* császár *Aegir*-dalát, Valamennyit nagy precízióval, szép műnászírozással, ami előszörben *Eisvogel* érdeme.

** *Művész-est*. A magyar államvasutak gépgyárának tisztviselői művészest rendeztek tegnap saját helyiségük nagytermében, a Kőbányai-úton. Az estét a tisztviselők kitűnően organizált *Dalköre* nyitotta meg, mely a programon több tréfás kantatával is szerepelt. A közreműködők közül különösen *Kiss Klára* kisasszonynak volt fényes sikere, aki *Hubaytől* a *Madárind* adta elő briliáns kóloratúrával majd egy józsi dalos virjátékban (*Kékék egy szobor*) tünette ki pezsgő szubrett-temperamentumát. Mellette *Csery Ilonka* részletes zajos tetszésben, aki rendkívül graciózan énekelte és táncolta el egy tüzzől pántant zobaciuos szerepét. *Haris Ervin* és *Szegő Sándor* szabad- és zongoraképzését szintén élénken megtapsolták.

** *Vendégszereplés*. *Hegyí Arankát* zajos ovációban részesítette tegnap este Debreczen közönsége. Látta játszotta és a közönség virágokkal kedveskedett neki, megismételte dalait, előadás után pedig lakomát rendezett tiszteletére.

** *Filharmonia*. *Pugno* Raoul párisi zongoraművész s az ottani zenéde tanára, a szerdai filharmonikus hangversenyen *Grieg* á-moll zongoraversenyét fogja játszani, amelyre mindenütt a legfényesebb sikereket aratta.

** A *Gotterhalte* bemutatója. A Magyar Színházban *szombaton*, március 14-ikén lesz a bemutatója *Merei Adolf* verses drámái játéka, a *Gotterhalte*nek. A darab verses formája számos tüzes és poétikus dikcióra ad alkalmat a szereplőknek, akik nagy lelkesültséggel készülnek a bemutatóra. A *Gotterhalte* teljes szereposztása a következő:

Sághy József, 70 éves öregember — *Faragó*; *Aladár*, a fia, honvéddadnagy — *Ráthonyi Ákos*; *Anuska* — *R. Maróthy Margit*; *Zsuzsa néni* — *Székelyné*; *Kapitány János* — *I. II. hadnagy*, a közös hadseregben — *Mátrai*, *Hidvighy*, *Szomorj*, *Déli*; *Mariska* — *Horváth Paula*; *honvéddadnagy* — *Károly*; *Molnár János*; *Palocz* — *Giréthy*; *Patái* — *Sólyom*; *Sirási* — *Ráthay*, *Plebános* — *Csipe*.

** *Dankó Pista* hangversenye. *Szegeden* tegnap fényesen sikerült hangverseny volt *Dankó Pista* javára. A koncerten közreműködtek: *Körömczy Ilona* zeneletárnő, *Salvo Roberto* és *Armentari Antonio*, *Kiss Irén*, a szintársulat tagja, továbbá dr. *Balassa Ármin*, aki felolvasást tartott a szegedi nőtháról, *Molnár Jenő* alkalmi költeményt pedig *Havass Jenő* szavalta el. *Balassa Ármin* emlékeztetését mai tárcarovatunkban közöljük.

** *Ijtásági előadás* a Magyar Színházban. Csütörtökön, március 12-ikén délután lesz a Magyar Színházban a második ijtásági előadás. Ez alkalommal a *Vérne* regénye után készült látványos színművet, a *Grant kapitány gyermekeit* játszzák, amelynek eddigi két előadása teljes sikerrel, zsúfolt ház előtt folyt le. A *rendkívüli mérsékelt árú* jegyeket már árusították.

** *Művészest* az Erzsébetvárosi Körben Nagy érdeklődés mutatkozik az Erzsébetvárosi Kör e hó 12-iki estélye iránt. A művészestélyre újabbán *Kéry Klára* kisasszony ígerte meg közreműködését, akiből *Márkus Emília*, *Ripper Alice*, *Kiss Klára*, *Beregi Oszkár* és *Kemény Rozsó* fognak csatlakozni. Jegyek a bálirodában (Royal A. kapu) és este a pénztárnál kaphatók.

** *Kovácsné Beáthy László* új bohózatának főpróbáját ma tartották meg a Vigzínházban. A darab, amelynek kedden, e hó 10-én lesz a bemutatója, már a hetedik eredeti darab, amelyet az idén a Vigzínházban előadnak.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ Az Akadémia jutalmat. A Magyar Tudományos Akadémia az idei nagygyűlésén fogja e bírálói a *Semsey*-jutalmak a *Wahrman*-pályázat és a *Forster* János pályázatra beérkezett pályamunkákat. A *Semsey*-jutalomra összesen nyolc pályamunka érkezett be, míg a *Wahrman*-pályázatra tizenhárom és a *Forster* János-pályázatra hat pályamunkát küldtek be. Amely *Semsey*-jutalom-pályázatokra a benyújtott tervezetek és mutatónyok alapján eredményt ígérő jelentkezések érkeznek be, azokra a Magyar Tudományos Akadémia ezidei nagygyűléséből a pályázatokat újra ki fogja hirdetni, 1907. szeptember 30-iki határidővel; azokra ellenben, amelyekre ilyenmű jelentkezések egyáltalában nem érkeznek be, vagy pedig a jelentkezéshez csatolt tervezet és mutatóny kedvező sikerre nem nyújt kiliatást, az Akadémia nem fogja megismételni a pályázatot.

○ Magyarország járuléka Ausztria adóssághoz. E címen értékes tanulmányt írt dr. *Komin János*. A füzet ára egy korona.

EGYESÜLETEK

(Az Országos Közegészségügyi Egyesület) ma este tartott ülésén *Farkas Kálmán* műszaki tanácsos tartott előadást az ország ivóvíz-ellátásáról műszaki és adminisztratív szempontból cím alatt. Előadó válaszólván a vizellátás különböző módozatait, kimutatta, hogy az ország lakosságának mintegy egynegyed része az eddig létesített közel 2000 furt kut, 1000 artézi kut és 266 vízvezeték segítségével látja el a magát ivóvízzel. A lakosság 1/4-ed része azonban folyóvizet és rosszul foglalt források vizét, főleg az onban közönséges aknák vizét iszza, mely utóbbiak szennyezett voltak miatt közegészségügyi szempontból alig élvezhető vizet szolgáltatnak. Előadó javasolja, hogy az egyesület oly egyének, (orvosok, papok, tanítók, jegyzők stb.) kik a közönség közegészségügyi érdekét sikeres agitációval emelni képesek, egyesületi oklevéllel tüntessen ki; továbbá hogy az egyesület a közegészségügyi mérnöki intézmény kiterjesztését a földmívelésügyi miniszternél kérelmezze s végre a belügyminiszterhez felterjesztést intézzen, hogy az állami költségvetésbe oly nagyobb és állandó tétel állíttassék be, melyből szegényebb városok és községek közegészségügyét előmozdítani hivatott építkezéseikben anyagi támogatásban részesüljenek.

(A Jogvédő Egyesület közgyűlése.) A vagonlalonok részére alakult *Jogvédő Egyesület* évi rendezés közgyűlést március 25-én délelőtt tizenegy órakor a budapesti királyi büntetőörvényszék második emeletén levő III. számú tárgyaló teremben tartja meg. Az egyesület tagjait és az érdeklődőket, különösen az ügyvédeket és ügyvédejelölteket meghívja a közgyűlésre dr. *Katona Béla* elnök.

VIDÉK

— (Nemzetiségi fészkelődés Szabadkán.) *Szabadkáról* írják: A nemrég magyarellenes izgatásért elítelt *Neven* című szabadkai lap legutóbbi számban bunyevác nyelvű felhívás jelent meg, amely az ottani és a környékbeli bunyevác gazdákat arra szólítja fel, hogy a magyar bankokból kilépve, csinájának maguknak egy nemzetiségi jelleggel felruházott bunyevác pénzüzetet, amely a pénz hatalmával megvédve a bunyevác népet a magyarok terjeszkedése ellen. A felhívás záradéka pedig azt mondja, hogy ha a bunyevácok kétezernél több részvényt jegyeznek, akkor teljesül majd egy régi vágyuk: kizárhatják körükből az idegent (tudniillik a magyarokat) mert azokat vehetik vissza, akiket akarnak. A magyar-gyűlölet hirdető felhívásnak máris megvan az eredménye, mert még az intelligensebb osztályhoz tartozó bunyevác gazdák közül is többen lemondják a magyar takarékpénztárakban viselt tisztségeikről s *Kulucsis Pál* főigazgatóján hitanár vezetésével a felhívás kibocsátóihoz csatlakoztak. A pánszláv agitáció különben a szabadkai bunyevácok között évek óta tart. Az anyanyelv és jogi jelleg megóvásának cégre alatt ezt a célt nemcsak három helyi szláv lap hanem két szláv kaszinó is szolgálta, amelyek egyike, a *Molo* Mladetz még alapszabályokkal sem bír, de azért tényleg működik és mozgatója az egész magyarellenos áskádólsanak.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ *Pavlovits Ljubomir*. Nagy-Kikéndről táviratozzák, hogy a királyi törvényszék főelbviteli tanácsa *Pavlovits Ljubomir* ügyében az első bíróság ítéletét jóváhagyta. Csak a büntetést szállította le az er koronára a törvényszék.

§§ *Az áldozatok hagyatékai*. Berinből írják, hogy a rablójelkiosságról kivégzett *Gönczy József* áldozatainak hagyatékai dolgában megindult pörök most véget értek. *Gönczy* tudvalegőleg egy *Schulze Augustus* nevű özvegyasszonyt és mostohaléányát,

Schulze Klárát gyilkolta meg, akik tetemes örökséget hagytak hátra. Csakhamar egy *Lurtz* nevű nagysebeni kéményseprő jelentkezett, aki azt mondotta magáról, hogy *Schulze* Angusztiának törvénytelen fia, s ezen az alapon követelte az örökséget. Több ízben elhalasztották a pör tárgyalását, míg végre elutasították keresetével, mert megállapították, hogy *Schulze* Augustus csak tizenégy esztendő volt, amikor *Lurtz* született. A hagyaték dolgában megindult másik pör érdekesebb. A két meggyilkolt asszony ugyanis egymást tette meg vagyona örökösöké. Így ha *Schulze* Augustus halál volna meg előbb, a vagyon *Schulze* Klárára szállt volna, s most ennek természetes örökösait, a rokonait illeti meg a hagyaték. Ha ellenben a léány hal meg előbb, az özvegy rokonai örökölnek. Szakértő orvosok kiliáltása után a bíróság megállapította, hogy *Gönczy* özvegy *Schulze* Augustust gyilkolta meg s ezért *Schulze* Klára rokonait illeti meg az örökség.

TÁVIRATOK

Róma, március 9. A *Tribuna* jelentése szerint most már bizonyosnak látszik, hogy az orosz cár novemberben jön Rómába. *Vilmos* császár látogatása jövő májusra van kitűzve.

Nápoly, március 9. A *Vezuv* működik és izzó hamut és lávát vet ki.

Hamburg, március 9. Az itteni angol főkonzul kijelenti, hogy mit sem tud magándetekítveknak a *Delagoa-Böfibe* való kiküldéséről. Az etertejt hírek azt sugallták ugyanis, hogy angol detektívek nyomozzák a *Transvaal*-ból küldött milliók feladót.

Pápa-ünnep Bécsben.

Bécs, március 9. A katolikus tanítók képzésére alakult egyesület este a zeneegyesület nagytermében a pápa jubileuma alkalmából diszgyűlést tartott, amelyen *Mária Annunciata* és *Erzsébet* főhercegnők, az arisztokrácia és a főpapság számos tagja is jelen volt. Több főherceg és főhercegnő, valamint *Koerber* miniszterelnök, gróf *Goluchovskij* külügyminiszter, *Hartel* közoktatásügyi miniszter, gróf *Szechenyi* magyar miniszter és *Taliansi* nuncius kimentelték távolmaradásukat. A diszgyűlést *Windischgrätz* Róbert herceg nyitotta meg, mire *Opitz* Henrik páter *Pozsonyból* mondott a pápát ünneplő beszédet. Ezután még több beszédben ünneplték a pápát és a gyűlés ó felsége és a pápa életése közt ért véget.

Az interparlamentáris békeegyesület.

Berlin, március 9. Az interparlamentáris békeegyesület elnöksége ma délelőtt ülést tartott, amelyen különféle országok képviselői voltak jelen. A gyűlés elője oszupán a szeptemberben *Bécsben* tartandó konferencia napirendjének megállapítása volt. Az ülésen a szónokok rámutattak arra a tényre, hogy a hágai egyezmény kezd alkalmazást nyerni és azt a kívánást fejezték ki, hogy minden nemzetközi szerződésbe vegyenek fel egy záradékot a békebírságokra vonatkozólag. A dán képviselők meghívták a konferenciát, hogy 1904-ben Kopenhágában tartsa ülését.

A porosz képviselőházból.

Berlin, március 9. A porosz képviselőház folytatja a vallás- és közoktatásügyi költségvetés tárgyalását. *Mizserki* (lengyel) előadja a lengyel ismert panaszait a német hitantitást ellen és panaszodik az ellen, hogy bezárták egy gyermek-otthont, amelynek élén lengyel nők állottak. *Studt* miniszter azt mondja, hogy az említett gyermek-otthonban a gyermekek lengyel nyelven szemléltető oktatásban részesültek. Ehhez állami jóváhagyás lett volna szükséges, ezt pedig nem kérték. A kormány ragaszkodik azokhoz az alapelvekhez, amelyekre a wresobeni ügyre vonatkozó interpelláció alkalmával kifejtett. Nagyon helyes, ha a lengyel gyermekeket németül tanítják, mert ez által lehetővé tezik nekik olyan kultúra megszerzését, amelyet különben soha sem szerezhetnek meg. A lengyel lapok kihívják a kormányt türelmet és pedig annyira, hogy *Galicában* 24 óráig sem tűrnék meg két. A német lovagrendet a legosonyább lengyel szitkok egyikével illették. Mindezt türelmesen nézi a német. A vita további folyamán a miniszter közölte azt a hírdetményt, amelyet tegnap *Trierben* a szöcsékekről közzötettek és hozzátette, hogy reméli, hogy ezental békés viszonyok lesznek majd *Trierben*. (Szórvány helyeslés.) A tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Két világoág egyesülése.

Berlin, március 9. A *Siemens és Halske*-féle részvénytársaság ma tartott közgyűlése közeli kiáltással egyhangulag jóváhagyta a *Schuckert* és *társai*-féle villamosági részvénytársasággal való egyesítésre vonatkozó szerződést.

Nürnberg, március 9. A *Schuckert és társai*-féle villamosági részvénytársaság közgyűlése közeli kiáltással elfogadta a *Siemens és Halske*-féle részvénytársasággal való egyesítésre vonatkozó szerződést.

A Vatikánból.

Róma, március 9. A pápa, aki jó egészségben van, ma délelőtt *Perraud*, *Prisco* és *Fuzyna* bíborosokat délután pedig *Sarto* és *Richelmy* bíborosokat fogadta. Holnap az angol zarándokokat fogadja a pápa.

Rieger-utca Párisban.

Páris, március 9. A községitanács Bussat indítvánát, hogy Párisban egy utcát az elhunyt Rieger bárőről nevezzék el, megvizsgálás végett a negyedik bizottsághoz utasította.

Oroszország és Anglia Perzsiában.

London, március 9. Az alsóházban *Boules* Gibson azt kérdezi, hogy az angol kormány érintkezésbe lépett-e az orosz és a perzsa kormánnyal a végett. Hogy Angliának és Oroszországnak Perzsiában való eljárása és befolyása tárgyában Angliára nézve barátságos megegyezés jöjjön létre. *Crandorne* külügyi államtitkár azt válaszolja, hogy az angol kormány nézőpontja szerint nagyon kívános, hogy barátságos megegyezés jöjjön létre Anglia és Oroszország között Perzsiában és más országokban való érdekeikre nézve. A két kormány nemrég tárgyalta az ezeket az érdekeket érintő kérdésekről, de nincsenek erre vonatkozólag iratok, amelyeket közzé nem lehetne tenni.

A középamerikai köztársaságok.

New-York, március 9. *Caracasból* jelentik, hogy az ottani hivatalos lap közli a Németországgal, Angliával és Olaszországgal felvett jegyzőkönyvek szövegét.

San Salvadorból jövő hírek szerint a hondurasi kormánycsapatokat *Bonilla* hívei Talgua mellett megverték. *Ferrera* tábornok elesett *Lopez* tábornok pedig törzskarával együtt fogságba esett.

A piraousi gyilkos.

Wilhelmshaven március 9. A hadi ítőtvényeszek elhatározta, hogy *Kehlert* a Loreley matrózát, akit a haditörvényeszek gyilkosság miatt halálra ítélt, elmeállapotának megfigyelés végett egy tébolydába küldi.

Az amerikai flotta terv.

London, március 9. A *New-York-World* közli, hogy az amerikai tengerészeti kormány próbákat rendelt el a végből, hogy vajjon az amerikai hadihajóraj, amely egy amerikai kikötőből kiindulva átszelve az Atlanti-óceánt, képes-e még e nagy ut után hadiműveleteket végrehajtani egy európai hajóraj ellen. Az amerikai hadihajók a lisszaboni kikötőbe fognak behajózni s erre már megírták az engedélyt.

Közgazdasági távirat.

Bécs március 9. A *Neues Wiener Tagblatt* közli, hogy az Osztrák-Magyar Bank tőtanácsa a hó 18-ikén Bécsben ülést tart, amelyen tárgyalásra fog kerülni az osztrák és a magyar kormányk javaslata a banknak kártalanításáról. A készletesek levétele után a kis bankjegyek keringésére tekintetben a véleményeltérések nagyrészt kiegyenlültek már. Az aranykészlet felosztása tárgyában a két kormány még nem tejezte be a tanácskozásokat s a konferenciát e részben csüörtökön, *Popovics* Sándor miniszteri tanácsos visszaérkezése után fogják folytatni.

Bécs, március 9. A Poldi kohó igazgatónácsa ma tartott ülésén megállapította az 1902. évi mérleget, amely szerint a múlt év a kelő leírások után 83.008 korona veszteséggel zárult. Az igazgatónácsa a március 3-iki közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy ezt a veszteséget új számlára vigyék át.

Bécs, március 9. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Buza tavaszra 7.66—7.70—7.69 rozs tavaszra 7.03—7.07—7.06, zab 6.33—6.35 korona.

New-York, március 9. (Törvényközlés.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 9.90 (—, —). Márciusra 9.70 (9.65). Juniusra 9.50 (9.45). New-Orleansban helyben 9.95 (9.95). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphianban 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsír*: Western steam 10.35 (10.80). Rohe és Brothers 10.65 10.40. — *Tengeri* irányzata engedő. — Márciusra 55. 55 1/2. — Májusra 52. 52. — Juliusra 50. 50. — Buza irányzata engedő. — Piros ószi helyben 80. 81. — Márciusra 82. 83. — Juliusra 76. 80. — Szeptemberre 76. 76. — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1. 1/2). — Kávé: fair Rio T. sz. 5. 5. (6. 5.). — Márciusra 4.80 (4.25). Juniusra 4.60 (4.55). — *Liszt*: Spring wheat clear 3.05—3.10 (3.05—3.10). *Cukor*: 3. 3/4 (3. 3/4). Ós: 59.75—80.25 (80.25—80.75). — *Rész*: 14. — (13.62—14. —). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, március 9. (Törvényközlés.) (Zárlat.) Buza irányzata engedő. — Máj-ra 74. 74. — Juliusra 71. 71. — *Tengeri* irányzata engedő. — Márc-ra 55. 55. — *Zsír*: Márc-ra — (0. —). Máj-ra 10.10 (10.15). — *Szalonna* short clear 10.43 (10.12 —). — *Sertészsír*: Májusra 18.32 (18.35). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Sötét hajdiban . . .

Sötét hajdiban csillagok rezegnek,
Orcáidon a bajnai pirja ég,
Te vagy az Isten legszebb álmódása,
S az álom benned látja istenét.
Miként a lélek üdvösséget áhít,
A szellő úgy kíséri léptedet,
Kertülni vágylak, Isten legszebb átká,
De elkeltlni téged nem lehet.

Szemed sugára hunyt szemembe téved,
Fehér szived szívemre árnnyt éjt,
A bűn lesek, csak légy örökre átkom,
Es sujsz le rám, ha szívem elfelejt.
Vagy ölj meg, és ha dus hajdának éje
Egy percre szembeföldi rám borul:
Megáldlak érte, oh kegyetlen átkom, —
És testem mindörökre sírba hull.

Borsodi Lajos.

† A legöregebb törvényhozó. A világ legöregebb törvényhozója *Wark* Dávid, a kanadai szenátor. *Wark* Dávid Írországnak született 1804. február 19 én tehát a múlt hónapban lett száz esztendő. 1825-ben vándorolt ki Kanadába, ahol már 1842-ben a kanadai konföderáció első szenátusának tagja lett. Törvényhozái munkássága tehát már hatvanegy esztendő. Mikor századik esztendjét betöltötte, tisztelői nagy ünneplésben részesítették a világ legöregebb törvényhozóját, akinek e méje frissességéről kedves tanúságot tett egy kijelentése, amelyet üdvözítő kollégáinak tett.

— Hatvanegy év óta vagyok szenátor, mondtotta, eljártam mindig minden ülésre és biztosíthatom önöket, az utolsó ötven esztendőben nem hangzott el ott olyan beszéd, amely bosszantott vagy utantott volna.

Az öregur ugyanis, aki különben jó egészségnek örvend, ötven esztendővel ezelőtt — megszüketült és most még azt sem halja, ha puskát sütnék el a tüle mellett.

† Az operált óriásigyógó. Egy newyorki orvos a napokban olyan operációt végzett, melyeknek eddig még nem akadt párja a sebészet történetében. A newyorki állatkertben egy óriásigyógót egy másik gyógó küzdelem közben potján megmárt. A seb hamarosan gyógyulásra ment át és nagy mértékben ledagadt. Az orvos felvágta a dagasztat, a legfondosabbban kimosta és kötést alkalmaztat rá. Azt hiszik, hogy az operáció sikerült és a fenevad telgyógyulásában reménykednek az orvosok.

† Januári számok. A Statisztikai Havi Közlemények most megjelent január havi füzetében Magyarország népesedéséről a következő adatokat foglalja magában:

Januárban 58 768 gyermek született élve a magyar birodalomban, a halálosok száma 48 523 volt s így a természetes szaporodás 10 245 főre rugott. E számokból a társországra 7 433 élve születés, 6 415 halálos és 1 018 löny szaporodás jutott.

A születések aránya tekintetében a Tisza két partján levő megyék tűnnek ki a legmagasabb arányszámmal, míg Erdélyben a születési arány példátlanul alacsony. A halálosok, amely januárban a decemberi abnormis nagy halálosok után általában némi javulást mutat, legkevesebb volt a két legmagyarabb ország-részben, a Duna-Tiszaközén, és a Duna jobb partján, a Fejévidéken azonban, egy a Duna bal, mint a Tisza jobb partján aránylag legerősebb volt a halálosok. Végeredményben a Tisza bal partja és a Duna-Tiszaközé tehát az alföldi és északkeleti megyék lakossága szaporodott legjobban, de a szaporodás is az átlagosnak megiehetősen alatta maradt.

A megyék közül nyolabon felülmúlta a halálosok száma a születéseket. E megyék Arva kivételével mind erdélyiek és oláh többségűek. Legfeltűnőbb Arvában a népesség fogyása mely egyetlen hónapban 107 lékre rugott s aumnál aggasztóbb, mert e megye már november és december hónapokban is veszteséggel zárta le népesedési mérlegét.

A törvényhatósági városok közül négyben volt több a halálosok, mint a születés és többet azonban egyik helyen sem mondhatók jelentékenyek. A horvátországi Eszék város azonban érzékenyen, 43 lélekkel fogott január hó folyamán.

Házasságkötés 18 071 történt januárban a magyar korona országjaiban.

A legtöbb házasságkötés a Duna jobb- és balpartján levő megyékben történt, míg a királyhágóntúli megyékben aránylag felánny házasság sem kötöttet, mint az említett két ország-részben.

Az összes házasságoknak 7-70 százaléka, 1892, volt vegyes házasság, keresztény-zsidó házasság 24 volt januárban és pedig egyetlen számban (12) olyan, amelyben a vőlegény, s olyan, amelyben a menyasszony tartozott a zsidó felekezethez.

Külföldi utlevelet 8276-ot adtak ki januárban. A kiadott utlevelek tulajdonosainak összesen 829 utitársuk volt.

Legtöbb utlevél: Fogaras (800), Brassó (794),

Csik (686), Bács-Bodrog (629), Szeben (867), Abauj-Torna (851), Szepes (836) Ugoosa (324), Sáros (286), Alsó-Fehér (26), Szatmár (247) Nagy-Küküllő (226), Tolna (202), Háromszék (192) Maramaros (68), Szabolcs (16) Heves (154) Borsod (13) Bereg (27), Ung (11) és Turóc (108) vármegyékben továbbá Budapest székesfővárosi (204), Újvidék (8), Arad (28) és Temesvár (21) thj. városbeli illetőségű egyének részére adatott ki.

Az utlevelek Amerikába való utazásra 4057, Romániába 2618, Európába általában 2390 személyt jogosítottak. A Horvát-Szalvonszágokban kiadott utlevelek száma 4325 volt, melyek Amerikába való utazásra 2454, Bosznia-Hercegovinába 1 93 és Európába általában 555 személyt jogosítottak.

† Az acékirály játéksztalánál A *Gaulois*-ban olvassuk, hogy mr. Schwab az ismert acékirály pár nap előtt megjelent egy nizzai pénztárnál és így szólt:

— Donnez cent mille francs à mon femme pour qu'il s'amuse un peu avant diner.

Ezt ugyan nem valami tiszta franciággal mondta az acékirály, de a pénztáros megértette. Nemsokára az acékirály és felesége baccarat mellett ültek és láthatólag jól esett nekik, ha időnkint egy marok jetont (darab a száz Louis értékű) elvesztettek. Természetes, hogy a szesz társaság azon fázadozott, hogy a hidegvérű yankeet pénztől megkényyítse, Félóra mulva ugyanolyan hidegvérrel, mint ahogy jöttek, a szesz pár elhagyta a játszótermet kétszáz-ezer frankkal megkényyítve. Az ajtónyitogatónak csak s az frank borralót adtak. Csak ennyi pénzük maradt a játék után.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

K. S. I. Tárnok-utca 5. sz. a lakás címe. — **Fényképész.** 1. A fényképezést gyakorlatiasabban ipar-egedély nem kell, mert a szabad iparok sorába tartozik. 2. A nevezett szakjai az újságok jegyzékében nincs benne. — **E. I. Miskolcz.** W. A. VI. Gyár-utca 12., gróf Andrássy Dénes Krasznahorkán tartózkodik; Esztergomba címzendő a harmadik. — **H. K.** Nem hívják be az idén. — **H. B. Szabadka.** A belügyminisztériumhoz intézte ama beadványt, amelyet kivonatosan ismertettünk. Az amerikai címét így csak a minisztérium tudhatja. — **D. M. Sátoraljayhely.** A szövetségi igazgatósága VI. Bajza-utca 4. szám alatt van. — **K. S. Gyula.** A lélekseket megillető kedvezményes számot tarthat Sorsjegyeiről legközelebb — **Diósgyőri.** 1. Az idén nem volt. 2. A tömeggyűlések díjaz az első osztályba sorozott követelek közé tartozik, amit ki kellett volna elégteleni. 3. A fölvetést természetesen meg lehet tenni, de az ellenkező valóság még nem bizonyítja az előbbi alaptalanságát. A felebbezés s egyáltalában az egész eljárás végett tanácsos ügyvédhez fordulni, mert itt jogi elbírási szükséges. — **S. J. Mészery.** A Magyar Pedagógiai kiadóhivatala IV. Egyetem-utca 4. a Magyar Pestalozzi kiadóhivatala, VII. Donány-u. 44. — **E. H.** Hogy kötelese abban az állapotban átvenni, az a vételi feltételül függ. Büntetésről szó sem lehet, ha csak a mezőgazdasági termények bemutatásának tialmába nem ütközik. — **D. V.** Az épület terének bemutatása, illetve jóváhagyása során szabályozzák a csatorna levezetését is. — **H. M. Nyerges-Ujfalu.** A Fatermelő- és Fakereskedő-bivatalnokok egyesülete (Royal-szálló) kiadásban jelenik meg. — **Sz. L.** A preparandában kell az előadásokat hallgatni. Miniszteri engedéllyel azonban tehet képesítő vizsgát. — **Cs. K. Marchegg.** Nem közölhető. — **S. B. H.-Mád.** A kiszállás alkalmával kell a pénztárnál lebélyegeztetni. Az októberi hivatalos menetrendben egyként ezt is és a díjtételeket is megtalálja. A kiadóhivatal intézkedik az ügyben. — **Sz. J. B. Szent-László.** A tout-les-trois-t nem kontrahálja meg ez esetben. — **S. J. Kozászár.** A bukaresti magyar lap ügyében forduljon Sebastyén Ede hriaripróhoz, a címe: Bukarest, Strada Isvor. 44. I. — **Bihari előíró.** *Nagyvárad.* Az altisztek rangsorában vannak. Sorsjegyeiről az illető rovatunkban talál választ. —

Sorsjegyek.

R. S. Berzevics. 3800—40. számú magyar-vöröskereszt sorsjegye 13 koronával a törlesztésben lett kisorsolva.

S. J. Lékér. 4048 számú Innsbrucki sorsjegye 16 koronát nyert.

C. F. 1827—39. számú 3%-os Jelzálogorsorsjegyet 400 korona nyeresémmel sorsolták ki.

F. A. Csáktornyai, **P. L. Szentcs.** **K. M. Város** **Atya.** **L. A. Nagyvárad.** **239993 előíró Gyoma.** **E. H. J. Karánsebes** **R. M. Miskolcz.** **K. S. Gyula** **P. L. Szentcs.** **B. S. N.-Marton.** **G. J. Baja.** Sorsjegyeik nem nyertek.

A KRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Hegedűs Sándor a valutáról. A Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya ma délután Pauler Gyula elnöklele alatt ülést tartott, amelyen Hegedűs Sándor, a volt kereskedelemügyi miniszter tartott igen érdekes felolvasást az aranyvaluta terjedéséről.

Az aranyvaluta terjedését Hegedűs Sándor először a forgalom természetéből, annak nemzetközi kényszerítő hatásából magyarázza ki, másfelől a nemzetközi fizetési eszköznek a belforgalomra hatását érinti s így természetesen tünteti fel az aranyvalutának főleg Európában való terjedését. Kimutatja részletesen, hogy egyfelől a latin pénzümi államai és másfelől Amerika mennyi erőfeszítést, kísérletet és áldott hoztak az ezüst értéknél és paritásának visszaállítására és bebizonyítja, hogy az mindig csak kárral járó eredménytelenséggel végződött. Végül reáit az Osztrák-Magyar Monárkia és Oroszország valutarendezésének előkészítőire; az utóbbit *agyag-lábon* levőnek mondja, de az előbbi jól, szilárdan állónak és kimutatja, hogy *Spittemüller* és több osztrák író megállható érveléssel nem hozhatná fel a készletet felvétele ellen. Más kérdés az, hogy ha most belső szükség és a nemzeti külhatás kényszerítő erejénél fogva így fejlődött az aranyvaluta, vajjon hová fog még a fejlődés vezetni? Európán kívül mekkora hódítást fog az még tenni és hogy azon területeken, melyek érvényesültek. Általánosan zavartalan uralmat fog-e gyakorolni? Vannak, kik az aranytermelés nagymértékű fejlődését és az aranyértékének eszökkenését jósnak látják; vannak, kik az aranyt a nemzetközi forgalomnak, a papírt (és az államjegyet) a belforgalom természetesen kényeztetik tekintik; vannak, kik a Nyugatnak az aranyt, az ezüstöt a Keletnek akarják fenntartani. De mindez még tudományos kritika tárgyát nem igen képezheti mert ezek csak eszmék, melyek fölszerevelé nincsenek, semmiféle szilárd alapra nem támaszkodnak de oly kísérletek, melyeknek sorsa csak az aranyvaluta további fejlődésétől és az ezüstnek e mellett való elhelyezésétől függ. A közel jövő még a jelenre fog támaszkodni és ez a tudomány és gyakorlat által egyaránt, legalább Európában, feltétlenül az aranyvaluta mellett fog járnak, mert az most kielégíti a forgalom szükségletét és a nemzeti és nemzetközi kivitelt és kereskedelmet számára egyaránt biztos, változatlan állapot nyújt. Míg az ezüst sem magában, sem elérhetetlen fix relációban erre nem képes.

A nagy figyelemmel hallgatott felolvasást lelkesen megéljenzették.

A vidéki takarékpénztárak köteleke. A 80 előkelő vidéki pénztárat által egybehívott értekezlet a vidéki pénztáratok országos köteleke létesítése érdekében tegnap nagyszámú részvétel mellett folyt le. Az ülést az egybehívott nevében *Fittner* Károly, a besztercebányai takarékpénztár vezérigazgatója nyitotta meg, mire az értekezlet közéletiállásán *Mándy* Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsost kérte fel az előző teendők elvállalására, aki az előző széklet elfoglalva előadón *Zádor* Lajost a debreczeni első takarékpénztár első igazgatói tagját, jegyzőül pedig *Csorba* Edét, a somogymezei takarékpénztár vezérigazgatóját és *Havas* Mórt, a békéscsabai takarékpénztár vezérigazgatóját választották.

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(36)

Julian most már kötelességének tartotta, hogy bővebben tudakozódjék.

— Hol van az a nő? — kérde.
— Azt hisszük, valahol a kertben, sir.
— Láttá ön őt?
— Nem, sir.
— Hát ki látta?
— A kapus felesége.
— Akkor csakugyan ő volt. A kapus felesége hallotta, amint Julian elmondta férjének a nő személyleírását. Valószínű tehát, hogy a kapusné nem tévedett.
— Mikor látta?
— Még nem régen.
— Pontosabban kell tudnom, mikor.
— Nem tudom, sir.
— Beszélte vele a kapus felesége?
— Nem, sir. Ugy látszik, nem sikerült vele beszélnie. A kapusné, mint tetszik tudni, nagyon testes asszony és nem tudta elég gyorsan követni az idegen nőt. Ez meglátta őt és azonnal elmenekült.
— A kert mely részében történt mindez?
— A szolga az előcsarnok felé mutatott, amely kivezetett a szabadba.
— Ott, sir. Vagy a németkertben, vagy ott, ahol a bokrok vannak. Nem tudom pontosan.
Julian úgy látta, hogy a szolga nem nyújtott kellő felvilágosítást; azt kérde tehát, vajjon a kapus felesége itt van-e a házban.
— Nácsem, sir. Férje átkutatja a kertet s azalatt ő a kapunál örökdi. A fukat küldte ide az üzenettel és amennyire attól megtudtam, na-

Az előzők és utána az előző egyértelműleg és egymást kiegészítve bővebben ismertették a kötelek céljait. A kötelek minden üzletszerű anyagi érdek kizárásával, egyesületi uton lenne létesítendő, úgy, hogy annak tagja lehessen minden pénzintézet. Ezután élénk eszmecsere és vita fejlődött, amelynek során felszólaltak dr. *Füredy*, *Székelly* György, *Révész*, *Csepri* Dani, *Hótványi*, *Blaskovics* Ferenc és még többen. Valamennyien a kötelek létesítése mellett nyilatkoztak. Ezzel szemben dr. *Eber* beszédében utalt az országban megindult másirányú akcióra, amelynek célja szintén a kötelek eszme megvalósítása, azonban egy anyagi eszközkel kellően felszerelt központ teremtése mellett, amely részvényszerűségi alapon volna létesítendő. Felhívja az értekezletet, hogy az országos érdek szempontjából ez a két akció lehetőleg egyesíttessék. Miután a kérdéshez tbben hozzászóltak, előzők az elhangzott nézetek összegezése után konstatálja, hogy az értekezlet Budapest székhellyel oly országos kötelek felállítását tartja szükségesnek, mely minden anyagi elő kizárásával, tisztán egyesületi alapon, a vidéki pénztáratok közös érdekeinek képviseletére lenne szervezendő, hogy tevékenységében az egyes nagyobb vidéki góppontokon felállítandó kerületi központokra támaszkodjék. Ezek után az értekezlet a szükséges szervező munkálatok végrehajtására országos bizottság kiküldését határozta el, melybe a jelenlevők közül egyelőre 62 tagot küldöttek ki, azzal a megbatalmazással, hogy a bizottság önmagát az ország egyéb vidékeiről és az értekezleten nem képviselt intézetek kiküldöttjeiből kiegészíthesse. Az alakuló közgyűlést lehetőleg május hónapban tervezik.

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A listületben minden impulzus hiányában, a veltékdiv továbbra is korlátolt maradt. Azon csekély mennyiségek, melyek eladásra kerültek csak árengedmények alapján voltak létesítetők. A korábbi kötések alapján történt lebhívások szintén igen kis mérvűek voltak. Malmaink készletei ennek folytán emelkedtek. A remények, melyeket a bajozás megnyitására fűztek, eddig nem teljesültek. A vámkülöföldre kisebb mennyiségek adatai el. Takarmánycikkéi ára változatlan.

E heti átlagos árak 50 kilogrammonként számkostól, Budapestre szállítva:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	12.80	12.60	12.—	11.70	11.40	10.90	10.50
		7	7½	8			
		9.60	8.70	5.80			
	Finom korpa:		Göromba korpa				
Ár:	korona 4.20		4.30				
	Dara:		AB		C		
			13.30		12.60		

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósítása) *Vörs-heremag.* (Lóheremag.) A piac irányzata nem változott a múlt hét óta és a rendkívül nagy kereslet következtében a forgalom folytatlagosan is emelkedett. Megelégedéssel kell e helyen is jelemlenünk, hogy bár a gazdák államiag ölmázarolt heret rendkívül nagy mennyiségben rendeltek, az összes rendelések még aznap voltak elintézhettek. Bár a készletek államig hivatalosan ölmázarolt legelőrendű és olasz lóherétől ment áruból még tekintélyesek, nem igen elégíthetik majd a szükségletet. A kül örd de különösen Angolország jelentése szerint, a készletek ott mindenesetre elfogynak majd meg mielőtt a tulaj-

donképpen fogyasztás megkezdődne. Mintán a külföldön az eddig lóheremaggal bevett területet lényegesen redukálták, úgy az idén, mint már jövőre is élénk kivitelnek nézünk előbe. *Lucernamag.* Mint a múlt héten, megint nagy volt a forgalom, mert a kedvező időjárás következtében a kereslet igen élénk volt. *Takarmányrépmag.* Ugy látszik, hogy a gazdaközönség zöme már meggyőződött, az impregnált mag előnyeiről a nem impregnált szemben mert csak úgy magyarázható meg azon rendkívül nagy érdeklődés, amely főleg az impregnált répmag és é iránnyal. *Bükköny* és *muhart* nagy mennyiségben kínálnak s mindkét magféléből nagy volt a forgalom. *Baltacim.* A készletek fogyatékán vannak, bár az idei magas árak következtében a gazdák nem érdeklődtek nagy mértékben. *Nyulssapuka, fehér- és bíborheré,* valamint az összes *fajlélekből* kitűnő minőségű és magas csalmápeességű; nagy készletek vannak.

Jegyzékek 50 kg.-kint nyersáruért Budapestben: *Vörshere* 68-74 muharmag 10.—11.—, *lucernamag* 55-62, *baltacim* 12.50-14.10, *bükköny* 7-7.50 korona.

Denaturált szesz. (*Kalmár* Sándor jelentése.) A megavut időjárás befolyása alatt a fogyasztás is é énkebb lón és mivel a bécsi tőzsde ismét emelkedő jegyzéseket jelent, az irányzat a lejolyt héten mindvégig kellemes maradt. A jobb kereslet élénkítő hatott és nagyobb kötések létesültek teljes napi áron. A szesz kivétel gyenge ugyan, de a hivatalos adatok szerint a denaturált szesz fogyasztása hazánkban az idei compagne első öt havában mintegy 40%-al magasabb az előző termelési évad megfelelő időszakához képest, amely körülmény igazolja a magasabb árak állandó voltát. Mai nagyban jegyzések azonban szállításra 84-85, egy éven belül történő átvételre 35-36 korona per 10,000 literok, ingyen barbaiban, a budapesti álmásokra szállítva. Készpénzfizetés mellett engedmény nélkül. Egyes barbaik egy koronával drágábbak.

Petroleum. (*Hesz* Izidor és *Társ* jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A lejolyt hét üzlet menete ismét gyengébb volt, az árakban nem állott be változás.

Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 42.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 31.50 korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 28.— korona. Elsőrendű Standard-petroleum 27.— korona. Benzin 1.— korona. Amerikai császárölaj, ottani finomítás 59.— korona. Amerikai császárölaj belföldi finomítás 43.— korona. A: árak 100 kilogrammonként, készpénzfizetés mellett 20% göngysuly, az iteni vasut-hoz szállítva értendő. Kékgális l. vasmentes 60.— korona. Zöldgális 8.— korona, carbolineum l. 15.— korona, carbolineum l. 13.— korona, Bakugépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj l. 76.— korona, Oliva gépolaj l. 64.— korona. Tovothe-gépkénés 60.— korona.

Vásárosnokok. (*Vámos* és *Bruszt* hatósági közvetítői üzlet jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A mai nap forgalma, kielégítő hozatok és megfelelő vételdek mellett, élénk leolajyást és a piacra került áru jó árakon nyert elhelyezést és ajánlatos is az összes ckkék lehető nagy mennyiségben való szállítása. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: *Huszték:* vidéki marhahas eleje 68-76 hatúlya 76-92 korona 100 kilonként. Östöt borjúk borbén hosszan mérve, súlylevonás nélkül 86-100 fillérel nyertek elhelyezést kilonként, minőség szerint. Lehuzott serussnak kilóját tej és lábak nélkül 116-118 fillérel fizették a vevők. *Barányok* párja 8-15 ko-

gyon szeretnék, ha ön további utasításokat adna nekik.

Julian gondolkodott.

Minden valószínűség szerint már a házban volt az idegen nő. Nyilván az előbb a billárdszobában hallgatózott, és amikor ő az előbb közeledett, hogy a folytonos ajtonyitogatás okát megtudja, még idejekorán ellilant. Nagyon valószínű, hogy a szolgának igaza van és valahol a kertben tartózkodik.

Az eset komoly volt és a legcsekélyebb vizgázatlanság mellett súlyos bonyodalmakat vonhatott maga után.

Ha igaz volt az ami Mercynek csak jelzett vallomásaiból kiderülni látszott, úgy az idegen csakugyan az volt, aminek magát oly macakus állította: az igazi *Grace Roseberry*.

Akkor rendkívül fontossggal bírt, hogy vele egyedül beszéljen; minden áron meg kellett akadályozni, hogy ebben a házban ismét megjelenjen és találkozzék lady Janet fogadott leányával. Az az asszony, akinél az idegen nő lakott, ismételen figyelmeztette Juliant, hogy csak a pillanatot várja, amikor miss *Roseberry*vel négy-szemkört beszélhet. Szemtől szembe akart állni ezzel a nővel, amikor egyedül van, amikor se lady Janet, se senki azok közül nincs jelen, akik védelmükbe vetnék és akkor — így vélte az az asszony — az a szélhámos nő elárulná magát.

Mindenez után nagyon óvatosan kellett eljárni. Egy ily találkozásnak a legrosszabb következményei lehettek. Minden attól függött, tud-e Julian a végsőig felizgatott nővel ügyesen elbánni; és éppen most nem volt az található sehol.

Nem maradt más hátra; Juliannak minde-nekelőtt bővebb értesüléseket kellett szereznie az idegen nő megjelenéséről és aztán személyesen átkutatni a kertet.

Szilárd elhatározása volt ez, amikor tekintetét Mercyre vetette. Súlyos áldozat volt elhal-lasztani azt most, amikor kimondhatlan nyugta-lansággal és feszültséggel tekintett a Mercyvel való beszélgetés elé.

Mercy ekközben fölkelte. Az nem érdekelte őt, ami Julian és lady Janet közt történt, de feszülten figyelt a szolga tökéletlen jelentéseire. Ugy látszott, hogy csaknem oly mértékben érdekelték őt azok a jelentések, mint lady Janetet, csakhogy az azok hallatára megremült, míg Mercy meglehetősen közönyös maradt.

Julian távozásán így szólt néniéhez:

— Egyelőre legyen nyugodt. Meg vagyok győződve, hogy valahol rátalálunk az idegen nőre. Nincs oka azért aggdónia. Magam is keresni fogom őt. A lehető leghamarább itt leszek.

Lady Janet alig hallotta szavait. Különbő gondolatok forogtak agyában. Julian a billárd-szobába menet megállt Mercy előtt. Nagy meg-erőltetésbe került elnyomnia az egymásnak ellent-mondó érzelmeket, amelyek a leány puszta meg-pillantása lelkeben előidézték. Dobogó szívvel és hirtelen hangon mondá:

— Ujra látni fogom. Inkább, mint valaha, számíthat az én hü segítségemre és meleg rész-véteimre.

A leány megértette, mit gonfolt. Keble erő-sen zihált, szemei a földet keresték — nem vá-laszolt. Julian szemébe könnyek lopzódtak, ami-kor őt maga előtt látta állni! Gyorsan kisetett a szobából.

Amikor be akarta tenni az ajtót, éppen hal-lotta még, amint lady Janet mondta:

— Mindjárt visszajövök, Grace; ne menjen el addig.

Abban a reményben, hogy néniének valami dolga van a könyvtárszobában, betette az ajtót.

A szomszédos dohányzó-szobában ment; ugyan-akkor kinyitott megint az ajtó és mögötte, mikor Julian megfordult, lady Janet állt előtte; utána ment.

— Mielőttizték valamit kívánni tőlem? — kérde Julian.

— Szeretném, — válaszolt lady Janet — ha átadna nekem valamit, mielőtt eltávozik.

— És mi volna az?

— A névjegyet kérom.

rona minőség szerint. *Tojásban* élénk az üzlet bármily nagy mennyiségű áru gyors elhelyezést nyer, de a kül-öldi általában árjelenések folytán az árak banyatlak. Ma elsőrendű friss tolt áru 63-64 kor. jegyzett eredeti lánként. *Tejtermékek* jó keresletnek örvendenek és magas áron adhatók el. Ma I. szövetkezeti tea-va 1/2 kilos darabokban 230-240, 1-5 kilos darabokban 220-230, jó friss főző-vaj 150-180 és tén-nyű 26-32 fillért jegyzett kilonként, minőség szerint. *Vagott baromfi:* I. r. szépen tisztán kezelt hizott ludak kilója 130-140 fillért jegyzett. Csirke, jéroc tyuk, kappan jó keresett. *Burgonya:* nagy gumós válogatott egyszécses rózsá 4.80-5.20, sárgá 5.20-5.60, fehér 4.20-4.40 koronát jegyzett métermázsánként vaggon-teleben. *Dégygyümölcs:* I. r. narancs 160-as 9-200-as 7.50, 300-as 9-360-as 7.50 korona; vörvörös narancs 200-as 10.50, 300-as 11.50, 360-as 10- korona; I. rendű citrom 300-as 8.- 350-as 8.- korona lán-ként. Kosár narancs 100 kilója 19.- korona.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pestben* 86.50 korona pénzben, 87.60 korona áruban. — *Bécsben* az iránzat valamivel szilárdabb. A kontin-gentált készáru 39.60 korona pénzben, 39.80 korona áruban.

Sertéskonsumvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvagyóhid intézősége.) Március 9 én. *Főhajtás:* Zsirterítés, ugymint öreg I. rendű 350 kilo-grammon felül — darab, II. rendű 280-350 kilo-grammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal néhez 300 kilogrammon felül — darab, közép 220-300 kilo-grammig — darab, süldő — darab, malac — kilo-grammig — darab. Összesen — darab. Husserítés ugymint: néhez 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250-300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. *Főhajtás összege* 157 darab. Előző napi ma-radvány 48 darab, összesen 235 darab. Eladatott 285 db. Maradvány — db. A vásár iránzata élénk. Az árak emelkedőben. — Következő árak jegyzettek: Zsirterítés: Öreg I. r. 250 kgr.-on felül 100-108 fillérig, II. rendű 280-350 kilogrammig 100-108 fillérig, selejte-zett 102-104 fillérig, silány — fillérig, fiatal néhez 300 kilogrammon felül 107-114 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogrammig 106-114 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig, Husserítés: Néhez 300 kilo-grammon felül — fillérig, könnyű 140-300 kilo-grammig — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillérig. Árak minden le-vonás nélkül, kilogrammonkénti, életsúlyban.

Bécsi vágómarhavasár. Március 9. (Saját tu-dósítónk telefonjelentése.) A st.-mari központi vásár-csarnokban ma megtartott vágómarhavasárra felhaj-utott 3001 darab magyar, 656 darab galíciai, — darab bukovinai, 783 darab németországi, összesen 4620 darab szarvasmarhát.

Jegyzések: 100 kilogrammonkénti életsúlyban, magyar hízóökrök I. minőségű 70.—76.— fillér, ki-vételesen — fillér, II. minőségű 62-69 fillér, III. minőségű 52-60 fillér, galíciai hízóökrök I. mi-nőségű 74-78 fillér, kivételesen 80.— fillér, II. min-őségű 66-73 fillér, III. minőségű 56-64 fillér; német hízóökrök I. minőségű 80.—85.— fillér, kiv 88.— fillér, II. minőségű 70-79 fillér, III. minőségű 60-69 fillér. Legelő ökrök — fillér, paraszt ökrök 43-53 fillér, levagott ökrök — fillér. Bika 43.—70.— fillér.

— A névjegyemet?
— Ön ugyan azt mondta nekem az imént, hogy ne aggodjam, de mégis aggodom. En nem vagyok oly erősen meggyőződve arról, mint ön, hogy az a személy a kertben van. Epp úgy el-rejtőzhetett és leskelődhetik valahol a házban is s mihelyt ön innen kiteszi a lábát, elő fog bujni rejtekből. Emlékezzék rá, mit mondtott önnekem. Julian megértette a célzást. Nem válaszolt semmit.

— Ön azt mondta nekem, — folytatta lady Janet, — hogy a rendőrségen csak a névjegyére várnak és egy megbízható polgári-ruhás embert küldenek a jelzett helyre. Grace védelmére kérem névjegyét, még mielőtt ön elutazik.

Juliannak teljes lehetetlenség volt megmon-dania az okot, miért nem váltak be a saját óv-öntézkedései, annál kevésbé most, minthogy maga is közel hitte azt az időt, amikor új eljárásra okvetlen szükség lesz. De hogy nyilváníthatta örültnék az igazi, a valódi Grace Roseberryt? Hogyan helyeztethette őrizet alá? Másrésztől ő maga becsátotta nénye rendelkezésére ezt a tör-vényes eszközt, hogy megvédje újabb támadások ellen. Most előtte állt nénye, kezét nyujtva a névjegyért, mert megszokta, hogy minden kívánságát azonnal teljesíteli lássa.

Mitévő legyen? Hogy legalább e pillanatra kiszabaduljon a kínos helyzetből, nem maradt más választása, mint odaadni a névjegyét. Ha megtalálja az idegen nő, ő maga is megvédené a méltatlan bánásmódtól; ha sikerül az idegen nőnek távollétében belopózni a házba, még min-dig küldhet még egy névjegyét a rendőrfőnökök, hogy egyelőre ne érvényesítse befolyását ez ügyben; és ezzel az a nő mindenesetre biztosítva van bár-mely sértéstől. Julian átnyújtotta nényének a névjegyét, de csak egy feltétel alatt.

— Ugy-e, biztosíthatok abban, hogy ön csak a legsürgősebb szükség esetén használja fel a névjegyét? — mondá. — Azonkívül kikötöm azt az ígéretét, hogy mélységesen hallgatni fog a köztem és a rendőrség közt létrejött megállapodásról.

téhen 52-66 korona. Kivételesen — korona, bivaly 34-44 korona, 100 kilogrammonként, a fogasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 9.
Nyugodt iránzat mellett 18,000 métermázsá buza került a forgalomba változatlan árakkal. Rozsban néhány fillérrel emelkedtek az árak. Más gabonaműekben nem változtak az árak.

Eladott:

Buza. *Tiszavidéki:* 600 mm 82 k. 8 K. 45 f., 150 mm. 82 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 65 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 65 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 80 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 25 f. sárga, 100 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 42 1/2 f., 300 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 42 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 42 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f. sárga, 300 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f. sárga, 300 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f. felső 100 mm. 78 k. 8 K. — f. felső sárga 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f. sárga, 100 mm. 78 k. 8 K. — f. felső, 100 mm. 76 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 35 f.

Fegyeryei: 800 mm 78 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 300 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 90 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 75 k. 7 k. 35 f. üszkös.

Ethari: 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f.

Pestmegyei: 100 mm 81 k. 8 K. 25 f. kever-tes, 100mm. 81 k. 8 K. 20 f., 150 mm. 81 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 8 k. — f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 800 mm. 78 k. 7 K. 92 1/2 f., 150 mm. 78 k. 8 K. — f., 1300 mm. 77 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Marosi: 300 mm. 78 k. 8 K. — f.

Bácskai: 200 mm 79 k. 8 K. 36 1/2 f., 2400 mm. 76 k. 7 K. 67 1/2 f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 70 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 6 K. 83 f., 200 mm. 6 K. 83 1/2 f., 100 mm. 6 K. 80 f.

Árpa: 150 mm 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. 05 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 47 1/2 f., 100 mm. 6 K. 47 1/2 f., 100 mm. 6 K. 37 1/2 f., 200 mm. 6 K. 35 f., 150 mm. 6 K. 12 1/2 f.

Tengeri: 200 mm. 6 K. 05 f., 600 mm. 6 K. — f., 100 mm. 5 K. 95 f.

Lucerna: 30 mm. 50 K. 50 f.

Középénfűzetés mellett.

Szombaton délután eladott:

Pecsdőszavidéki: 200 mm. 20 k. 8 K. 22 1/2 f.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokási szerinti készpénzben 50

— Ön azt akarja ezzel mondani, hogy Grace előtt titkoljam a dolgot? — vágta közbe lady Janet. — Hát azt hiszi ön, volna kedvem, még-egyszer megjegyezni szegényt? Tudja isten, sok félelmet állottam ki miatta. Egy szót sem fog megtudni!

Epontra nézve is megnyugodva, Julian kisetett a kertbe. Alighogy eltűnt, lady Janet kivette örülán-cán lógó arany-írórtáncját és ráirta öcsének névjegyére utasítást a rendőrségnek: Azonnal jöjjön Mablehorpe Houseba. Aztán zsebébe dugta a névjegyét és visszatért az ebédtérembe.

Grace e közben, a kapott parancshoz hiven, itt várakozott.

Az első pillanatban mély csend honolt, egyi-kük se mozdított semmit. Lady Janet most egyedül volt fogadott leányával: viselkedése azzal szem-ben most egyszerre rideggé és szigorúvá lett. Gondolatait még folytást az a felfedezés foglalkoz-tatta, amelyet az előbb a szobába lépésekor tett. Julian ugyan biztosította őt, hogy félreérté a látottakat és neki, bár akarta ellenére, hitelt kellett adnia szavainak; de Mercy nagyon izga-tott és gyanusan hallgatag volt. Ha nem is volt hibás — ezt beismerte a lady — mert a férfiak gyakran kitérkészhetnek voltak, de Mercy viselkedése nem volt menthető; a nők rendszeren nem szoktak férfiak karjaiba hul-lani, a nélkül, hogy nem tudták, hogy mit művelnek. Juliant fölmenthette, Mercyt soha. Valami titkuk van egymás közt, gondolta magá-ban az éltes nő és Mercy a megrovásra méltó, a hiba mindig a nőkében van.

Mercy türelmesen és némán várta, hogy lady Janet szólal meg először, végre ez némi el-fogódottsággal megszokította a csendet:

— Grace! — A lady hangja szigoruan hangzott.

— Igen, lady Janet.

(Folytatása következik.)

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilo	50 kilogramm ára		Kilo	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig		K-től	K-ig
Tiszavidéki uj	76	2.80	2.85	80	8.—	8.10
"	77	2.90	2.95	81	8.15	8.20
"	78	2.95	3.—	82	8.20	8.40
"	79	3.—	3.—	83	8.25	8.40
Fehérmegyei	76	2.75	2.80	80	7.90	—
"	77	2.75	2.80	81	8.00	8.20
"	78	2.85	2.90	82	8.15	8.30
"	79	2.90	2.95	83	8.20	8.30
Pecsdővidéki	76	2.7	2.75	80	7.90	—
"	77	2.75	2.80	81	8.00	8.20
"	78	2.85	2.90	82	8.15	8.30
"	79	2.90	2.95	83	8.20	8.30
Bácskai	76	2.75	2.80	80	7.90	—
"	77	2.75	2.80	81	8.—	—
"	78	2.85	2.90	82	8.—	—
"	79	2.90	2.95	83	8.—	—

Egyes gabonaművek		Kilo	50 kilogramm ára	
			K-től	K-ig
Rozs	uj elsőrendű	70-72	6.80	6.90
"	másodrendű	—	6.70	6.75
Árpa	uzsary	50-57	5.90	6.10
"	égetni való	52-54	6.70	6.20
"	szőlőszára való	54-60	6.30	6.40
Zab	első	38-50	6.20	6.35
Tengeri	bánási	—	6.60	6.65
"	másonm	—	—	—
Repece	uj káposzta	—	10.—	10.50
"	bánási	—	—	—
Kisles	—	—	6.75	6.—

A határvidéki útleveleken a következő költségek

Körlételek:
 Áprilisi buza 1903. : 7.64-7.68
 Októberi buza 1903. : 7.54-7.56
 Áprilisi rozs 1903. : 6.79-6.79
 Áprilisi zab 1903. : 6.06-6.09
 Májusi tengeri 1903. : 6.13-6.18
 Juliusi tengeri 1903. : 6.22-6.25
 Augusztusi repece 1903. : —

Déli órákor a következő záróárakat állapí-tották meg hivatalosan a tőzsdén:
 Áprilisi buza 1903. : 7.78-7.79
 Októberi buza 1903. : 7.55-7.56
 Áprilisi rozs 1903. : 6.79-6.80
 Áprilisi zab 1903. : 6.09-6.10
 Májusi tengeri 1903. : 6.17-6.18
 Juliusi tengeri 1903. : 6.24-6.26
 Repece augusztusra 1903. : —

Délután fél órákor zárul:
 Áprilisi buza 1903. : 7.68-7.67
 Októberi buza 1903. : 7.55-7.56
 Áprilisi rozs 1903. : 6.76-6.77
 Áprilisi zab 1903. : 6.06-6.07
 Májusi tengeri 1903. : 6.15-6.16
 Juliusi tengeri 1903. : 6.23-6.24
 Augusztusi repece 1903. : —

A budapesti értéktözsde.

A mai előtőzsde csendes iránzattal folyt le és ennek következtében a nemzetközi értékek gyengül-tek. A déli tőzsdén azonban jobb berlini jegyzésekre és bécsi vételekre a hangulat barátságosabb volt és a forgalomba került értékek árfolyamai javultak. Az általános üzlet pedig mérsékelt maradt.

Valuta és ércáru változatlan.
Előtőzsde. Osztrák Hitelrészvény 683.75-683.—. Magyar Hitelrészvény 741.—740.—. Jelzálogbank részvény 516.—. Osztrák-Magyar államvasut részvény 690.75-689.—. Márka 117.20.

A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 683.75-684.75-684.25. Magyar Hitelrészvény 742.—. Jelzálog-bank részvény 516.25-517.—. 516.50. Rimamurányi vasúti részvény 477.25-478.—. Osztrák-Magyar Állam-vasut részvény 689.50-692.—. 691.75. Márka 117.20. Városi villamos vasut 318.—. 314.50. Közúti vasut 621.—. Magyarországi Központi Takarékpénztár 1450.—. Első Magyar Általános Biztosító-Társaság 7850.—. 7425.—. Magyar Árszfalt 96.99-96.— korona.

A prémium-üzletben díjbitozításokért fizettek: Osztrák Hitelrészvényekért holnapra 5-6 koronát, 8 napra 13-14 koronát, március hó végére 17-19 koronát.

4 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 686.50. Magyar Hitelrészvény 744.25. Osztrák-magyar állam-vasuti részvény 693.50.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 56.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona középszemű 63.—65.— korona, nagyszemű 67.—71.— korona. Disznózsír: budapesti 79.—80.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 66.50-67.50. korona, 3 darabos 69.—70.— korona, süstit — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.25-18.75 korona, 120 da-rabos — korona, 100 darabos 14.—14.50 korona, 85 darabos 16.—16.50 korona, azonnali szál-lításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.75-12.25 korona, 100 darabos 12.50-12.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona. Szilvai: slávoniai 16.—16.25 korona, szerbiai 13.75-14.25 korona; azonnal való szállításra.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1903. március hó 10-én.

Mignon.

Regényes opera 3 fely. Zenéjét szerzeszte Thomas A. Szévegét Goethe „Meister Vilmos tanuló éve” című regénye után írták Carré és Barbier. Ford. Ormay F.

Személyek:

Meister Vilmos Broulik	Jarno	Hegedűs
Lothario Beck	Philine	Blätterbauer
Lærtes Mihályi	Antonio	Ney B.
Frédrik Paver	Acrobata	Zolnai
Mignon Révy	Zafari	Tóthfalusi

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. március hó 10-én.

Lady Windermere legyezője.

Színmű 4 felvonásban. Irta Wilde Oszkar. Fordította Moly Tamás.

Személyek:

Windermere Mihályfi	Mrs Cowper	Tuboly
Windermere Hegyesi	Mrs Erlunc	Jászai
Berwick Lovassy	Augustus	Gál
Lady Agatha Pauly E.	Darlington	Császár
Fyldale Szacsayné	Dunby	Horváth
Stutfield Mészlányi	Graham	Dezso

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. március hó 10-én.

Előszór.

Kovácsné.

Boház 3 felvonásban. Irta Boöthy László.

Személyek:

Bathó Kálmán	Góth	Biri	Varsányi
Jóob Laci	Tapolcai	János	Szerényi
Kovács József	Hegedűs	Szegedfoglalmozó	Tanay
Aranka Csillag	1888 as rendőr	Vendrei	
Marianne Gázi	Irnok	Dayka	
Cserépyné Nikó	Végrehajtó	Balassa	

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. március hó 10-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő Krecsányi	Táncmester	Ujvári
György, fia Fedák Sári	Tom bátya	Déli
Viktorina Déri	Annie, ánya	Harmath
Lancaster Pázmán	Plumpudding	Nyárai
Pomponius Kovács M.	Gipsy	Kiss
Hopmester Solymosi	Pickvick	Parányi

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. március hó 10-én.

Pálmay Ilka asszony vendégfelleptével.

A bajusz.

Daljáték 3 felvonásban. Irta Verő György.

Személyek:

Kozáry József Szilágyi	Leichenbach	Szomori
Amália Székliné	Lansky Jenő	Déli
Mathilda Pálmay	Rosette	Tomcsányi
Plachwitz Sziklai	János	Tollagi
Kozáry Gábor Ráthonyi	Kertész	Lenkefi
Ilona Horváth	Bankár	Iványi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. március hó 10-én.

A fehér cár birodalma.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

FOVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagyszínház 17.
Ma és mindennap

INDRA

Carola és Mariot felleptével
továbbá Monna Vanna paródia előadás a Tarka Színhádon.
Werner Teresi Captivée
Mackwegs Castella
Wallno-Marinetta
Mlle Debauga
Brunina

Utazás a holdba
Koppal pentár d. e. 10-1 és d. u. 3-6-ig.
A téli éjszaka reggel 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

Szt. Anna Malátakeserű

Anna Malátakeserű
Mindennap reggel 1-2 pohárral étkezés előtt, kellemes és páratlan hatású gyomororvosító és étvágygerjesztő, tiszta malátából készült fejtelen ital. Az egészségesek erősítő, a betegek gyógyító itala. Gyomor- és bélbetegségeknél nélkülözhetetlen. 1 eredeti palack 2.30 korona.

Szt. Anna Malátalikőr
Ez összes bel- és külföldi líkőrök királya, tiszta malátából készült, fejtelen, ídőt, egészséges, kellemes ízű ital. Gyermeknek is adható, erősítő, ídőt, köhögé-nél, hurutos bántalmaknál kitűnően enyhít. 1 eredeti palack 2.30 korona.

Szt. Anna Malátacakes

minden egyéb liest hozzáadás nélkül, tiszta malátából készült, legjobb íz- és táplálékanyag-egészségesnek, botegeknek, főleg betegeknek és gyermekeknek. Egy nagy doboz 2 korona, kis doboz 50 fillér.

Szamos orvosi elismervény.

Kaphatók minden nagyobb fűszer- és orvosságkereskedésben. — Főátlár gyógyszerészek és drogisták részére:
Nádor gyógyszerár, Vél-körút 17.
Oda, a hol még nem kapható bérmentve utánvéttel küldi nevezett gyógyszerár és
Szt. Anna Malátakeserű gyártó vállalat, Kis-Velencén.
Visszatérítők szíveskedjenek direktre időfordulni.

Farkas Ferenc

női felöltők, utcai- és alkalmi toillet-
tek-áruház és műterme
BUDAPEST,
IV., Deák Ferenc-utca 13. sz.

Kabátok, paletók, köpenyek, gal-
lérok, kosztümök, utcai és alkalmi
toillettek, bluzok, juponok, reggeli
ruhák stb. dvs. választékban
szerény hasznossal megállapított
szabott árak.

Szabadalom értékesítés.

A 1132. számú és „Revolver-eszterga”
című magyar szabadalom tulajdonosa Leipzig Werkzeug-
maschinenfabrik, vormals W. v. Pfitzer & Co. cég
Leipzig-Gohlisban, szabadalmának értékesítés céljából
magyar gyárosokkal összekötöttet keres, illetve gyártási engedélyeket adni óhajt. Felvilágosítással szolgál a
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
Pásztor cég
Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. Telefon 24-20.

A londoni kiállításon nagy arannyéremmel és
diplomával kitüntetett Halápi-féle

csúsz-kenőcs

biztosan gyógyít köszvényes bántalmakat.
Egy doboz ára 1 kor. 60 fill. Megrendelhető „Apostol-
gyógyszertárban” Budapest, József-körút 64. sz.

Ingeny Blúz

Árjegyzéket
küld kívánatra a legújabb tavaszi és
nyári blúz, pongyola és ruha rajzokkal
Zoltán Dezso
kizárólagos blúz áruház
Budapest, Király-utca 30.

Semler F.

posztókereskedő cs. és kir.
udv. szállító

BUDAPEST,
V., Bécsi- és Deák Ferenc-utca sarkán.

Ajánlja a tavaszi idényre legelőkelőbb
angol ujdonságát

„Colored Knicker Spots“

férfi- és női ruhákra, valamint a
célszerű palettszőveketek Over-
coat sans doublure) a legújabb divat-
színekben. — Minták kívánatra
ingyen.

Jó és tartós
cimbalmok
olcsón, jutányos részletfize-
tés mellett is kaphatók
Deutsch Gábornál
Budapest, V. Erzsébet-tér 7.
Bécsi-utca sarkán, I. emelet.
Jegyzék bérmentve.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

15.072. sz. II.

Árlejtési hirdetmény.

A dunaföldvár-debrecezen-máramaroszigeti II-ik alföldi
transzversalis műút avarasúvárosi szakaszának kiépítésre
szükséges kő- és kavicsanyagának a vasúti kocsikból való lera-
kását, — az egyes rakodó helyekről részben keskenyvágyányú
munkapályán, részben kocsikon az utra leendő elszállítását,
valamint az alapkővezet lerakását és az ezen utóbbi munkával
kapcsolatos összes földmunka teljesítését nyilvános verseny-
tárgyalás útján kívánom biztosítani.

A végrehajtandó munkák mennyisége a következő:

I. Solt-Szolnok között 128,052-30 m ³ kőanyag szállítására és 418,830 m ³ alapkővezés	
II. Szolnok H. Szoboszló „ 122,124-05 „ „ „ 415,295 „ „	
III. H. Szob.-Avasúváros „ 94,864-06 „ „ „ 160,679-6 „ „	
összesen: 345,040-41 m ³ „ „ 991,804-60 m ³ „	

Ezen munkák biztosítása céljából
f. évi március hó 31-én déli 12 órakor
a kereskedelemügyi miniszterium II-ik szakosztá-
lyának helyiségében (Albrecht-ut 1. sz.) zárt ajánlati
versenytárgyalás fog tartatni, még pedig oly módon, hogy az
egyes munkanemekre és utszakaszokra felajánlott egységárak
vállalkozók által a munkamennyiségeket kitüntető költség-
vetés megfelelő rovataiban kiteendők lesznek. Az egységárak
a költségvetési táblázat „megjegyzések” rovatába szóval is be-
vezetendők.

Az ajánlati költségösszeg után számítható 5% bánatpénz
már előzetesen valamelyik állampénztárnál leteendő és az
annak megtörténtét igazoló pénztári nyugta az ajánlathoz
csatolandó.

Az ajánlatok a kitértett határnapnak délelőtti
10 órájáig a kereskedelemügyi miniszterium segéd-
hivatali főigazgatójánál nyújtandók be.

Az ezen munkákra vonatkozó műszaki művelet, szerződési
minta, pályázati és általános feltételek, részletes határozatok,
üzemfeltételek és anyagszállítási tervezet a kereskedelemügyi
miniszterium II/3. ügyosztályában (Albrecht-ut 1. sz.) a rendes
hivatalos órákban naponként megtekinthetők és ugyanott át-
vehetők, a munkamennyiségeket részletesen kitüntető vállalko-
zók által kitöltendő költségvetési példányok, valamint a pályá-
zati és egyéb feltételek is.

Budapest, 1903. évi március hó 5-én.
Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

AZANKER

élet- és járadékbiztosító-társaság.
Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker. Deák-tér 6. szám
(Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítottak 1858.

Összes vagyon 145 millió korona
Biztosítási állomány 511 millió korona
Eddigi kifizetések 242 millió korona

A nyereség-részesülések biztosítottak vegyes és haláleseti bizto-
sításoknál A osztályterv szerint — úgy mint 26 év óta állandóan —
az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a
vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályterv
szerint (évenként emelkedő osztályok) a biztosítás kezdete óta befizetett
összes díjak 3%-a, ugyintan a biztosítási tartam

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kihazasítási és vegyes biztosítások.
Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér-
képviselőség, (bóvá ügyönkösegek iránt ajánlatok is intézendők), valamint
a társaság ügynökei.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigadóház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	Annuska	Kovácsné	Bob herceg	A bajusz
Csütörtök	Moharóza.	Halálos csönd	Kovácsné	Bob herceg	Grant kapitány gyermekei A bausz
Péntek	Nincs előadás	Trónkoresés	Kovácsné	Bob herceg	A bajusz
Szombat	A walkür	Monna Vanna	Kovácsné	Bob herceg	Gotterhalte
d. n. Vasárnap este		Pogány Gábor	Bacsányi	Kossuth Lajos	A bajusz
		Hunyady László	Thurán Anna	Kovácsné	Bob herceg Gotterhalte

The english clothing company

"Invincible"

"Elérhetetlen"

egy különleges és legújabb felöltő, a mely azáltal váltik észszerűvé, hogy kívülről lehet az alsó zsebébe nyulni.

Az invincible felöltő csakis nálunk kapható minden szín és kivitelben 10., 12., 14 forinttól feljebb a legfinomabb kivitelig. Mérték után készített felöltőt vagy öltönyt már 25 forinttól kezdve. kész öltönyt 10 frt.-tól feljebb.

KOCH Testvérek
szabók IV., Károly-körút 26. földszint, I. és II. em.
Szabott árak!

"Invincible"

Ries és Berkovits cégnek

kartelen kívül álló

szénsavgyára

Budapesten, Kerepesi-ut 66. sz. a.

szállít **szénsavat** új acéltartályokban és elvállalja saját tartályok töltését is a **legutányosabb árban**. Ajánlja egyuttal ugyanott fennálló gyárát szikviz-, ásvány- és **oxigénvíz-berendezésekre**, valamint szab. szifon-palackokat és **fejeket a legmérsékeltebb árakon**, **előnyös fizetési** feltételek mellett.

Legszébb Legjobb Legelőszőbb PAP... PAP... PAP...

1 kiveszhető matracos	10.-	1 szőlő szobaszőnyeg	2.-
1 rouge paplan	1.50	1 angol szőnyeg	4.50
1 csomór paplan	2.50	1 afrique	5.-
1 asztal	8.50	1 lószőr	12.-
1 asztal csomór	4.50	1 ablak kőper függöny	12.-
1 selyem állás paplan	8.50	1 tunis	1.50
1 jó váson paplan lepedő	2.-	1 gyopja	1.50
1 ággy	1.50	1 szalagterítő burkolat	5.50
1 fűzős selyem áll. papl.	13.50	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 fűzős ággy	8.50	1 ággyelke I.	5.50
1 fűzős ággyalás pótkörde	2.50	1 ággyelke II.	9.50
1 gyapjú	6.50	1 tapaszty ággyelke	1.50
1 jó lópkörde	1.50	1 mtr. jó futószőnyeg	4.-
1 téli pótkörde	4.00	1 mtr. jó miniszőnyeg	75
1 szép falli asztal	4.00		

GICHNER JANOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vászon stb. nagy raktár.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Arányoskai kirtárasra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszköztetnek, nem tetsző árak kicserélhetők. *szag a pénz visszacsúszik.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bajkórak osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepi az eredmény **FÉRFIUGYENGESEGNEL (IMPOTENCIA)** még öregb egyéneknek is.

Biztos, siker folytán a honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerok

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.

Félemelet; bejártat a Vécsond. Külön várótermek

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknek is electro Massage vagy Psychropor által. Onfer-tőzést és annak utóbjait; ideg- és háterincz-bajt és minden női bajokat.

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Atjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszerokről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyssiker.

Egyedül valódi angol Balsam Thierry A. gyógyszerésztől

Közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegytilalma alatt áll.

Ezen balsam bőséggel és külsőleg használható. — I. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarhust és köptékválást, a fájdalmas köhögések elejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyógyít. 2. Kitűnő hatású van torokgyulladásnál, rekedtségénel és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hideglelést. 4. Mielőbb gyorsan gyógyít gyomorgöröcsét, kólikát és székzavarásokat. 5. Jótékony használható és vértisztító, tisztítja a veséket, megszünteti a hólyaggyógyt és melancollit és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpenész, továbbá minden fog- és szájbetegségénel és megszünteti a fejfájást, valamint a száji- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, ugymint hópórsón, sipoly, szemölcs, égési sebt, fagytt lástér, ruh, kősz és kiütések, megszünteti továbbá a felfájást, zugást, székzavarást, köszvényt, fülfájást stb. Tesék mindig vigyázzni a zöld apáca-vedjegyre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvzer egyenesen a gyári előtti eredeti karkartonon bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postálmására 12 kionci vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hozhatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldözik. Szétküldés csak az össze zárt üvegtárolású vagy zárt üvegtárolás mellett.

Thierry A. gyógyszer. balsama és centifoliakenőcs.

E két gyógyszerben felminálatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb szer, annál értékesebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az érvényes munkában küldhető. Málnem mindig van hatáskor és segítenek, legálább az orvos megérkezését, terhes nőknek nem szabad hamisítványokat vagy offício sokszorosan ajánlt hamisított, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legújabb a német dobjuk ki, hanem maradjunk csak a mellett a két szer használatát. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni az alábbi:

Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyógyszerház, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn wall.
Kézp. raktár Budapeston: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körút 17. Zárabán: Mitterbach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

Salonkát K 28. —, Salonmellény K 7. —, Salonadrág K 11. —
Rothberger Jakab cs. és kir. udv. szállítónál Budapest, Váci-utca 6.

A 18149. számú „Kapcsolás távbeszélő berendezések számára” című, 1899. szept. 14-ről kelt és a 22082. számú

„Központi távbeszélő állomás” című, 1901. jun. 22-ről kelt magy. pótszabadalomra vevők vagy engedélyesek kerestetnek. Szíves ajánlatok „W. E. 1388” alatt Mosse Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.

Elő cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-társaság.

A posta- és személyszállító-hajók 1903. évi

tavaszi menetrendje.

A naponkénti személyhajózatok Budapestről Mohácsra március 14-én, Mohácsról Budapestre március 15-én kezdődnek. A Budapest—Orsova—Galacz között hetenként háromszor közelekedő posta-hajók Budapestről március 21-én, Zimonyból március 22-én, Belgrádból március 23-án indulnak először Galaczra, Orsováról és Belgrádból március 25-én, Zimonyból március 26-án indul az első posta-hajó Budapestre. A személyhajózatok Szeged—Zimony között Szegedről Zimonyba március 20-án és Zimonyból Szegedre március 18-án kezdődnek.

Az Orsova—Turn-Severin—Galacz közötti posta-hajózatok, továbbá a hetenként háromszor fenn-tartott hajózatok Sabac—Belgrad—Dabrovic és Galacz—Tulcea között már megkezdődtek.

A naponkénti személyszállító hajó Bécsből (Weissgärber) Pozsonyba március 21-én Pozsonyól Bécsbe március 22-én indul először.

A Budapest bécsi postahajózatok megnyitása külön fog közzétetni.

Menetrendpéldányokkal, valamint mindennemű a személy, valamint áruforgalomra vonatkozó felvilágosítással készségesen szolgál az alulírott igazgatóság.

Budapest, 1903. március 9-én.
A forgalmi igazgatóság.

Az Athenaeum Zsebszótárai:

Magyar és Német Zsebszótár.

Tekintettel a két nyelv szólására 3-ik kiadás. I. rész: Német-Magyar. II. rész: Magyar-Német. Szerkesztette KELEMEN (WOLFF) BÉLA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben 2 kor. A két rész erős félbörkötésben 4 kor.

Latin és Magyar Zsebszótár.

I. rész: Latin-Magyar. II. rész: Magyar-Latin. Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Minden rész külön, tartós vászonkötésben 2 kor. A két rész erős félbörkötésben 4 kor.

Latin Tulajdonnevek Tára.

Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Ára csinos vászonkötésben 80 fill.

Francia és Magyar Zsebszótár

I. rész: Francia-Magyar. II. rész: Magyar-Francia. Szerkesztette UJVÁRY BÉLA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben 2 kor. A két rész egy erős félbörkötésben 4 kor.

Horvát-Magyar és Magyar-Horvát Szótár.

Szerkesztette MARGALITS EDE. Ára csinos vászonkötésben 2 kor.

Nagyszerű bevásárlást

tesz igen tisztelt olvasó! ha cipő-szükségletét néham szorbi be 20.000 pa. cipő raktáron minden minőségben. Tartós, olcsó és szép formájú. Tessek egy próbát megkísérelni és így meggyőződik annak valósgáról. Árak tetszős szerint. Ar-jegyzék bérmentve és ingyen.

Agulár Dávid

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6. szám.

Borjú, vix sima v. betetés 3. Füzös elegáns 3.30. Box, sevrő füzös vagy 4. Szalon lakk-füzös vagy 4.50. Bakancs ketona 3.50. Pincér-öfő fekete vagy szíves formájú 1.50. Lasting 2.50. 2.50. félt. Női cu vagy füzös 3. Lakk spangi vagy bőr 1.50. Színes cipők ugyanabban 2. árban.

Pontos kiszolgálás.

